

Lokaal opleidingsplan KNO

onderdeel van het regionale opleidingsplan KNO
opleidingscluster OOR NO

Gebaseerd op ENTER2

Versie: Februari 2021

***H.J. Rosingh, J. van Tongeren
M.J.C. van den Berge***

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	4
2. Opleidingsgroep	4
3. Opbouw en inhoud van de opleiding.....	5
4. Toetsing.....	8
5. Werkzaamheden van de AIOS.....	8
6. Portfolio	9
7. Gesprekkencyclus.....	9
8. Cursorisch onderwijs en besprekingen	10
9. Onderzoek en DISC.....	11
10. Vereniging arts-assistenten Isala (VAIK).....	12
11. Kwaliteitsbeleid	12
12. Bijlage 1 Differentiatie Otologie	14
13. Bijlage 2 Differentiatie Rhinologie	17
14. Bijlage 3 Differentiatie Plastische en reconstructieve aangezichts chirurgie	19
15. Bijlage 4 Differentiatie Slaapgerelateerde stoornissen, snurken, OSA	21
16. Bijlage 5 Regionaal opleidingsplan	23

1. Inleiding

Dit lokale opleidingsplan beschrijft hoe de opleiding in Isala wordt vormgegeven en is een verdere uitwerking van het regionale KNO-opleidingsplan ENTER2 voor de OOR NO. Het regionale plan is weer een vertaling van het landelijk opleidingsplan ENTER2 en is opgesteld door opleiders van de universitaire kliniek in samenwerking met de opleiders van de niet-universitaire klinieken (Isala, Martini, MCL) en een afvaardiging van de AIOS. Dit lokale opleidingsplan moet dan ook in combinatie met het regionale plan worden gelezen.

Isala is één van de grootste algemene opleidingsziekenhuizen van Nederland met vijf locaties in Zwolle, Meppel, Steenwijk, Kampen en Heerde. Isala biedt basis- en topzorg in Zuidwest-Drenthe en Noord-Overijssel. Het ziekenhuis is lid van de vereniging Samenwerkende Topklinische opleidingsZiekenhuizen (STZ) en van het ziekenhuissamenwerkingsverband mProve.

De Isala Academie ondersteunt de AIOS via discipline-overstijgend onderwijs, vergoeding van opleidingsactiviteiten, stemt af over arbeidsvoorwaarden en biedt zo nodig hulp bij het zoeken van passende coaching of begeleiding. Daarnaast ondersteunt de Academie de opleiders bij de vormgeving en kwaliteitsbewaking van de opleiding en bij hun ontwikkeling in de rol van opleider/supervisor. Tot slot biedt de Academie ook ondersteuning bij wetenschappelijk onderzoek.

De opleiding KNO-heelkunde in Isala werd voor het eerst erkend in 2002 en inmiddels hebben meer dan 20 arts-assistenten met enthousiasme en met goed gevolg hun niet-universitaire deel van hun opleiding tot KNO bij ons gevolgd. Alle AIOS beoordeelden de kwaliteit als zeer goed. Zij waren zeer te spreken over de veilige sfeer en uitstekende, laagdrempelige supervisie. De expositie aan alle soorten van ziektebeelden op KNO-gebied die zich in de algemene KNO-praktijk voordoen is overweldigend en de mogelijkheden zich nodige operatieve vaardigheden eigen te maken zijn ruim aanwezig. De opleiding is een samenwerkingsverband met de universitaire KNO-opleiding in het UMC Groningen met als opleider dr. A.M. Korsten- Meijer en plaatsvervangend opleider dr. R. Hofman.

Met de individualisering van de opleiding en algemene landelijke opleidingsverkorting is in het regionale opleidingsplan gekozen voor een model met vijf jaarlagen waarbij de AIOS werkt met een 80% aanstelling. Hierbij blijft er ruimte dat een AIOS op basis van aangeleerde competenties sneller of zo nodig langzamer doorstroomt.

2. Opleidingsgroep

De opleidingsgroep, de vakgroep, bestaat nu uit totaal tien leden die werken in de verschillende locaties van de Isala: de ziekenhuislocaties in Zwolle en Meppel en op de buitenpoliklinieken in Kampen, Heerde en Steenwijk. De opleiding van de AIOS vindt grotendeels plaats in Zwolle en af en toe ook in Meppel. De AIOS werkt nooit op de buitenpoliklinieken.

Voor de AIOS heeft het werken in Meppel een meerwaarde omdat de patiëntenpopulatie en pathologie in Meppel gemiddeld anders is dan in Zwolle. Uiteraard kan de AIOS daar alleen werken indien supervisie is gegarandeerd.

De leden van opleidingsgroep voeren de KNO-heelkunde in de volle breedte uit met uitzondering van de behandeling van oncologische patiënten. De leden van de opleidingsgroep hebben naast de algemene KNO een aantal superspecialisaties:

dr. J.W. Beijen	otologie, foniatrie, facialiswerkgroep
dr. H. van Det - Bartels	otologie, BCD, hypofysectomieën, tinnitus, vertigo
D.A.E. Dietz de Loos	aangezichts chirurgie
dr. E.O.J. ten Hallers	aangezichts chirurgie, snurken/slaapapneu
dr. E.O. Laurens-Thalen	vertigo, snurken/slaapapneu, uitwendige neuscorrecties
A.B. Rinia	rhinologie, otologie, snurken/slaapapneu, hypofysectomieën
dr. H.J. Rosingh	foniatry, slikstoornissen, kinderscopieën, luchtwegpathologie
J.P. te Rijdt	allergie, uitwendige neuscorrecties, traanwegchirurgie
A.J. ter Schiphorst-Halfweg	foniatry, BCD, hypofysectomieën, weke delen chirurgie
dr. J van Tongeren	otologie, BCD, schedelbasispathologie, tinnitus

Alle leden van de opleidingsgroep werken in de hoofdlocatie in Zwolle.

Alle besprekingen en overlegmomenten zijn in Zwolle.

Naast werkzaamheden in Zwolle werken de leden van de opleidingsgroep in:

Isala Diaconessenhuis in Meppel	Beijen, van Det-Bartels, Dietz de Loos, ten Hallers, Rinia, van Tongeren
Polikliniek in Kampen	Laurens- Thalen, Rosingh, te Rijdt, ter Schiphorst-Halfweg
Polikliniek in Heerde	van Det-Bartels, ten Hallers
Polikliniek in Steenwijk	Beijen, Dietz de Loos

Alle leden van de opleidingsgroep participeren volledig in de opleiding en zijn te alle tijden beschikbaar voor supervisie op de polikliniek en tijdens operatieve verrichtingen van de AIOS. Zij coachen de AIOS zo goed mogelijk in een veilig opleidingsklimaat. Tijdens de werkzaamheden van de AIOS zijn er altijd volgens het weekschema een of meerdere supervisors aangewezen.

Dr. H.J. Rosingh	opleider
Dr. J. van Tongeren	plaatsvervangend opleider

3. Opbouw en inhoud van de opleiding

De thema's met de uitwerking van voor de niet-universitaire kliniek staan vermeld in het regionale KNO-opleidingsplan ENTER2 opleidingscluster OOR NO op pagina 9. Meer in het algemeen en kort samengevat is het belangrijkste doel voor een niet-universitaire opleiding het uitbreiden van de operatieve vaardigheden en het bijbrengen van de algemene tweedelijns KNO zorg. In de universitaire kliniek ligt de nadruk meer op het aanleren van de theoretische basis en het academische problematiek. De AIOS doen tijdens de eerste drie jaren in Groningen kennis op van de tweedelijns zorg in het Ommelanden Ziekenhuis Groningen te Scheemda (OZG). Ook wordt in het UMCG aandacht besteed aan een promotieonderzoek. Het landelijke ENTER2 opleidingsplan is leidend.

Het opleidingschema is als volgt:

Jaarlaag 1: UMCG/OZG

Jaarlaag 2: UMCG/OZG

Jaarlaag 3: UMCG/OZG

Jaarlaag 4: niet-universitaire opleiding Zwolle (of anders in Martini Zh of MCL)

Jaarlaag 5: differentiatie jaar

Competenties en EPA's

In de opleiding moet de AIOS zich bekwaamen in zeven algemene competenties: medisch handelen, communicatie, samenwerking, kennis en wetenschap, maatschappelijk handelen, organisatie en professioneel gedrag. Deze competenties zijn afgeleid van de rollen die al jaren de basis vormen voor de specialistenopleiding in Canada (CanMEDS) en als algemene competenties voor de medisch specialist uitgewerkt in het [Kaderbesluit](#) en vervolgens nader uitgewerkt voor de KNO-art (zie Bijlage 1/pag. 43 van het [landelijk opleidingsplan](#)).

In het dagelijks werk komen deze competenties integraal aan bod bij de uitvoering van professionele activiteiten, die gedurende de opleiding aan de AIOS worden toevertrouwd: entrustable professional activities (EPA's) genoemd. Voor de opleiding zijn vijf EPA's onderscheiden (zie pag. 14 en bijlage B op pag. 46 van landelijk opleidingsplan) die essentieel zijn voor het functioneren als KNO-arts:

1. Behandelen van KNO-patiënten op de poli;
2. Coördineren van de zorg rondom de opgenomen KNO-patiënt;
3. Regievoeren bij chirurgische KNO-ingrepen;
4. Verlenen van spoedeisende KNO-zorg;
5. Participeren in een multidisciplinair team.

Bij het bekwaam verklaren van EPA's wordt uitgegaan van vijf bekwaamheidsniveau's (zie paragraaf 5.1.1. (pag. 31) van Enter2):

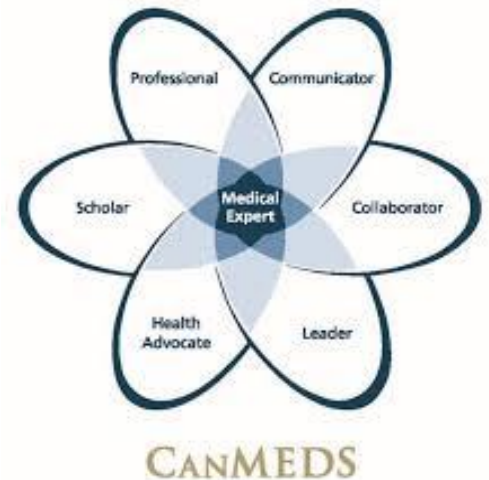
1. heeft kennis van
2. handelt onder strenge supervisie
3. handelt onder beperkt supervisie
4. handelt zonder supervisie
5. superviseert en onderwijst bij de handeling

Aan het einde van het vierde opleidingsjaar in de Isala wordt verwacht dat de AIOS van alle EPA'S op niveau 4 functioneert. Bij aanvang van de stage wordt vastgesteld op wel niveau de AIOS op dat moment functioneert op gebied van EPA's in het perspectief van de tweedelijns gezondheidszorg. Dit wordt gedaan naar aanleiding van inzage in het portfolio en een overdrachtsdocument vanuit de eerdere opleidingskliniek. Tijdens de driemaandelijke opleidingsgesprekken worden de EPA's geëvalueerd en wordt er waar mogelijk een andere bekwaamheidsverklaring toegekend. Een bekwaamheidsverklaring wordt aangepast na overleg binnen de opleidingsgroep.

Themakaarten, operatieve vaardigheden (ESAS) en poliklinische verrichtingen (PV)

Het KNO-domein is voor de opleiding onderverdeeld in 15 thema's, die allemaal in de opleiding aan bod moeten komen. Het regionale plan beschrijft welke thema's in welk leerjaar aan bod komen (zie figuur hieronder). Dit laat zien dat alle thema's met uitzondering van thema 9 (oncologie) in Isala aan bod zullen komen.

Daarnaast beschrijft het landelijk plan de operatieve vaardigheden en poliklinische verrichtingen waaraan een aios moet voldoen: zie pag. 15 en 68-71 van Enter-2.

Figuur 1 CanMEDS competenties van een medisch specialist

Jaar 4 Setting: Senior B-opleiding			
Thema	BN	Opleidingsactiviteiten	Toetsing (zie themakaarten)
<ul style="list-style-type: none"> - 1: Otologie - 2: Audiologie en gehoorvalidatie - 3: Taal- en spraakstoornissen - 4: Evenwichtsstoornissen - 5: Hersenzenuwen en schedelbasis - 6: Plast- en reconstr aangezichtschirurgie - 7: Rhinologie, reuk en smaak - 8: Allergologie - 10: Benigne tumoren hoofd- en halsgebied - 11: Laryngologie - 12: Slaapstoornissen, snurken en OSAS - 13: Pediatrische KNO - 14: Acute KNO - 15: Ouderenzorg 	<ul style="list-style-type: none"> 3 3 3 3 4 4 4 4 4 4 3 3 4 4 	<ul style="list-style-type: none"> - Polikliniek - Kinderdagbehandeling Sluderen/buisjes - Volwassenendagbehandeling - Operatieve vaardigheden Rhinologie III - Operatieve vaardigheden Laryngologie III - Operatieve vaardigheden Otologie III 	Portfolio: <ul style="list-style-type: none"> - 3x IOP bespreken met stagebegeleider - 3x IOP afronden met stagebegeleider - 10x KPB - 2x CAT - 3x OSATS - Kennistoets - Documentatie ziektebeelden - Cursus radiodiagnostiek - Cursus endoscopie
<ul style="list-style-type: none"> - Algemene Vaardigheden - Praktijkvoering en management 		<ul style="list-style-type: none"> - Overzicht over de vakuitoefening - Bijdragen aan continuïteit van zorg - Planning polikliniek - Operatieplanning - Goed gebruik van supervisie - Omgaan met personeel en assistentie - Omgaan met complicaties - Bijwonen vakgroepvergadering 	<ul style="list-style-type: none"> - 360° feedback OK - OK-Verslagen / Verrichtingen - Complicatieregistratie - Bekwaamheidsverklaringen - Landelijke kennistoets KNO - 1x zelfbeoordeling & voortgangsgesprek - Aanvullende mini-cursussen om opleider

Figuur 1 Samenvatting jaar 4, uit regionaal opleidingsplan

Tijdens de opleiding zijn er vereiste operatieve vaardigheden (ESA's: 'entrustable surgical activities') en poliklinische verrichtingen waar de AIOS aan moet voldoen. De lijst van ESA's is te vinden in ENTER-2 op pagina 72 t/m 80. Bekwaamheidsverklaringen van de verschillende ESA's worden wanneer nodig aangepast tijdens de driemaandelijke opleidingsvergadering. Dit wordt aangepast na overleg in de vakgroep. Op poliklinische verrichtingen worden AIOS niet bekwaam verklaard. De lijst van poliklinische verrichtingen is vooral opgesteld om voor de AIOS inzichtelijk te maken wat bij zijn/haar opleiding hoort.

Vakoverstijgende profielen

Om de AIOS goed voor te bereiden op de rollen die ze (dagelijks) naast hun klinisch werk vervullen, besteedt de opleiding expliciet aandacht aan algemene maatschappelijke thema's zoals doelmatigheid, zorginnovatie en kwaliteitsverbetering. Zoals beschreven in het landelijk opleidingsplan kunnen AIOS zich, deels naar eigen interesse en ambitie, bekwaamen in de volgende vakoverstijgende profielen (zie voor meer details bijlage H van het landelijk opleidingsplan):

1. Kwaliteit en patiëntveiligheid;
2. Medisch leiderschap;
3. Wetenschap en evidence-based medicine;
4. Onderwijs en opleiding.

Zoals beschreven in het regionale plan maken AIOS zich de basisvaardigheden op deze thema's in de eerste drie jaarlagen eigen. Tijdens het vierde jaar in de Isala is verdieping in de bovenstaande thema's vrij in te vullen. De Isala Academie kan dit ondersteunen.

Differentiatiestages

Naast het basisdeel van de opleiding tot KNO-arts beidt de opleidingsgroep een viertal differentiatiestages aan voor het vijfde jaar van de opleiding:

1. Otologie
2. Rhinologie

3. Plastische en reconstructie aangezichtschirurgie
4. Slaapgerelateerde stoornissen en OSA

De opzet, inhoud, uitvoering en duur van de differentiatiestages staan vermeld in de bijlagen. Ook de leermiddelen, onderwijs en de te behalen bekwaamheidsniveaus en toetsing zijn beschreven.

4. Toetsing

Toetsing vindt plaats conform ENTER2 middels EPA's (Entrustable Professional Activities) en ESA's (Entrustable Surgical Activities). Hierbij worden alle CANMEDS competenties, vereiste operatieve en poliklinische verrichtingen nadrukkelijk geëvalueerd. Het toetsplan staat beschreven in Figuur 1. Daarnaast is de AIOS verplicht mee te doen aan de landelijk kennistoetsen en cursussen. Beoordelingen en evt. toekenning van EPA's vinden per kwartaal plaats na overleg met de leden van de opleidingsgroep en de gesprekken worden gevoerd door de opleider/plaatsvervangend opleider.

Samenwerking met alle medewerkers, medische en para-medische collegae is zeer belangrijk in de complexe organisatie van een algemeen ziekenhuis. Een 360° feedback is een middel om dit te toetsen.

5. Werkzaamheden van de AIOS

De AIOS opereert in de regel 3-4 dagdelen per week. Daarnaast doet de AIOS gemiddeld 4-5 dagdelen spreekuur. Iedere tweede vrijdag is er een terugkomdag in het UMCG voor cursorisch onderwijs.

De AIOS is een volwaardig onderdeel van het KNO-team. Spreekuren worden aangepast aan de vermogens van de AIOS. In het begin zal de AIOS circa 10-12 patiënten per dagdeel zien. Aan het eind van het leerjaar zal de AIOS ongeveer 20 patiënten per dagdeel zien (vergelijkbaar met een KNO-stafid). Ook wordt bij de OK-planning rekening gehouden met de vaardigheden en het niveau van de AIOS. Zeker bij een aanleren van de ongeïntubeerde (adeno)tonsillectomie wordt bij de planning rekening gehouden met de competenties van de AIOS op moment van de ingreep.

Kennis en wetenschap wordt onder ander gestimuleerd tijdens patiëntenbesprekingen en bij het houden van een CAT op de dinsdagmiddag besprekingen. Ook wordt van AIOS verwacht dat zij na verloop van tijd coassistenten begeleiden. AIOS dienen inzicht te verkrijgen in maatschappelijk handelen en aandacht te besteden aan preventie onder andere door patiënten te wijzen op de gevaren van roken en alcohol. Bij patiënten met gehoorverlies of tinnitus moet worden gewezen op de nadelige effecten van overmatig lawaai. De organisatie van een algemeen ziekenhuis wijkt af van die van een universitair ziekenhuis. AIOS worden opgeleid om later in een algemeen ziekenhuis als volwaardige KNO-arts te kunnen werken en lid te zijn van een vakgroep in MSB verband of een maatschap.

De AIOS zal ook mee kunnen doen in specialistische spreekuren zoals:

- Vertigo spreekuur
- Foniatrisch spreekuur
- Tinnitus spreekuur
- Schisis spreekuur
- OSAS spreekuur
- Facialis spreekuur

- Ménière spreekuur

De AIOS doet 6 keer per jaar een deel van een weekenddienst en tevens heeft de AIOS op iedere eerste woensdag van de maand, tijdens de vergadering van de vakgroep een avonddienst. Bij de werkzaamheden geldt het werktijdenbesluit voor arts-assistenten.

Correcte registraties van DBC's en verrichtingen is een onderdeel van het werken in ziekenhuis. AIOS worden hierin begeleid. De opleidingsgroep heeft oog voor een goede balans tussen werk en privé. Iedere arts werkt integer, is verantwoordelijk voor een optimale patiëntenzorg en dient zich toetsbaar op te stellen.

6. Portfolio

De AIOS houdt het elektronisch portfolio van Reconcept bij volgens ENTER2. Bij aanvang van de stage in de Isala zorgt de AIOS voor autorisatie van alle leden van de opleidingsgroep voor zijn/haar digitale portfolio. Alle leden van de opleidingsgroep worden geacht bij te dragen aan dit portfolio. In Reconcept worden ook de voortgangsgesprekken genoteerd. De opleider/plaatsvervangend opleider controleren of het portfolio aan de eisen voldoet.

7. Gesprekkencyclus

Conform het kaderbesluit en het landelijk opleidingsplan vinden de volgende gesprekken plaats. Verwacht wordt dat de AIOS het initiatief neemt in het organiseren van de gesprekken, het bijwerken van het portfolio en het maken van een agenda voor de bespreking. Ook zorgt de AIOS voor verslaglegging van het gesprek en, na goedkeuring van de opleiders, uploaden in het portfolio.

- Introductiegesprek bij aanvang van de opleiding
 - Kennismaking
 - Bekwaamheidsniveaus (ESA's en EPA's) bespreken
 - Persoonlijk opleidingsplan bespreken
 - Verwachtingen en leerdoelen bespreken
 - Wens tot uitdiepen vakoverstijgende profielen
- Voortgangsgesprekken: iedere drie maanden
 - Algemene indruk wederzijds
 - Aanpassen bekwaamheidsniveau's (ESA's en EPA's)
 - Evalueren leerdoelen
 - Evalueren opleiding(klimaat)
- Beoordelingsgesprek/eindgesprek
 - Beoordeling of de AIOS geschikt en bekwaam is om de opleiding voor te zetten.
 - Aandachtspunten voor verder verloop van de opleiding

Tot slot vindt nog vanuit de Isala Academie bij uitdiensttreding een EXIT-gesprek plaats, waarbij de AIOS anoniem een beoordeling van de opleiding geeft middels de opleidingsthermometer (SPEED). Resultaten hiervan worden gebundeld gepresenteerd over 5 jaar.

8. Cursorisch onderwijs en besprekingen

Ongeveer negentig procent van de opleidingsactiviteiten vindt plaats op de werkvloer. Tijdens of in aansluiting op de (poli)klinische werkzaamheden worden opleidingsmomenten benut. Het optimaal benutten van deze momenten door zowel de opleider als de AIOS vormt het fundament van de opleiding. Te denken valt aan activiteiten op de verpleegafdeling, in de operatiekamer – voor, tijdens en na afloop van de operatie – op de polikliniek en functiekamer, maar ook patiëntenbesprekingen, overdracht, zaalvisite etc. lenen zich als opleidingsmoment. De AIOS kan dan laagdrempelig een OSATS of KBP vragen.

Werkplekleren wordt gecombineerd met cursorisch onderwijs. Deze gestructureerde opleidingsmomenten bestaan uit lokaal gestructureerd onderwijs in de vakgroep/afdeling, lokaal discipline-overstijgend onderwijs, regionaal onderwijs in de OOR en landelijk onderwijs.

Lokaal KNO

Wekelijks op de dinsdagmiddag is er met de hele vakgroep een patiënten- en complicatiebespreking. Iedere eerste dinsdag van de maand een KNO-radiologie bespreking met een radioloog gespecialiseerd in hoofd-hals pathologie. In de week dat deze KNO-radiologie bespreking plaatsvindt is op de woensdagmiddag de patiënten en complicatiebespreking en de opleidingsbespreking tussen de AIOS en de opleidingsgroep. Er wordt geacht dat de AIOS hierbij aanwezig is.

Lokaal discipline-overstijgend onderwijs door Isala Academie

De Isala Academie biedt het volgende onderwijs aan AIOS aan:

- *Introductie cursus*. Nieuwe AIOS starten met een verplichte introductie cursus van 1½ dag. Deze ziekenhuisbrede introductie wordt iedere eerste twee werkdagen van de maand aangeboden. Aan bod komen onder andere: praktische informatie voor nieuwe arts-assistenten, samenwerking met de 1e lijn, kwaliteit en veiligheid, wetenschappelijk onderzoek in Isala, elektronisch patiëntendossier en reanimatie.
- *Discipline Overstijgende Refereer Avonden (DORA)*. Samen met de Vereniging arts-assistenten Isala (VAIK) wordt ongeveer 3x per jaar een DORA georganiseerd, waarbij de nadruk ligt op de ontwikkeling van de algemene competenties (bijv. timemanagement, gezondheidsrecht).
- *Arts-assistentendag*. Elk jaar organiseren de Isala Academie en de VAIK de arts-assistentendag, met workshops, lezingen en een buitenactiviteit. Deelname aan de arts-assistentendag is verplicht voor AIOS, tenzij deze afwezig zijn i.v.m. dienst, vakantie of verlof.
- Het aanbod van trainingen dat (mede) voor arts-assistenten georganiseerd wordt, bestaat onder andere uit: Evidencebased medicine, Methodologie en statistiek, Palliatieve zorg, Timemanagement en Agressietraining. Indien gewenst kunnen trainingen op maat verzorgd worden. Het volledige aanbod van trainingen staat vermeld op de website van de Isala Academie.
- *Ontwikkelassessment*. Alle A(N)IOS die een jaar of langer in dienst zijn bij Isala, krijgen drie maanden na indiensttreding een ontwikkelassessment aangeboden ter ondersteuning van hun professionele ontwikkeling. Om je te kunnen ontwikkelen tot medisch specialist is het belangrijk je kwaliteiten, ontwikkelpunten en ontwikkelmogelijkheden goed in beeld te hebben. In het ontwikkelassessment sta je stil en kijk je met een assessor naar jezelf: wat zijn je kwaliteiten, waar ligt onbenut potentieel? Wat zijn jouw valkuilen waar je in je werk rekening mee moet houden. Welke elementen heb je nodig in je werk om gelukkig te zijn en welke waarden of drijfveren zijn belangrijk voor jou en komen die in jouw werk voldoende aan bod? Het ontwikkelassessment bestaat uit een combinatie van persoonlijkheidsvragenlijsten en 360-

graden feedback. De rapportages zijn onderlegger voor het ontwikkelgesprek met de assessor. De resultaten van het ontwikkelassessment en gesprek en bijbehorende actiepunten kan je met je opleider of mentor bespreken.

- *Coaching.* Begeleiding op het gebied van persoonlijke en professionele ontwikkeling van AIOS gebeurt zoveel mogelijk binnen de eigen opleiding, door het eigen opleidingsteam. Als een AIOS met een specifieke ontwikkelvraag of -probleem onvoldoende uitkomt met de begeleiding door het eigen opleidingsteam biedt de Isala Academie hulp bij het vinden van gerichte andere coaching of begeleiding.

Regionaal onderwijs

Vanaf september 2010 participeert de opleiding in Zwolle in het cursorisch onderwijs van het UMCG. De AIOS volgt iedere tweede vrijdag in het onderwijs en leden van de opleidingsgroep participeren ook periodiek in dit onderwijs. Een tweejaarlijks schema is gemaakt waarin alle relevante onderwerpen aan bod komen.

Verder gaat de AIOS naar de regionale refereeravonden en is er mogelijkheid deel te nemen aan de vergadering van de regionale KNO-artsen vereniging, de NN3+

Landelijk onderwijs

De AIOS wordt geacht aanwezig te zijn op de halfjaarlijkse wetenschappelijke vergadering van de KNO-vereniging. Hij is dan vrijgesteld van patiëntgebonden werkzaamheden. De AIOS neemt deel aan de verplichte voortgangstoets. De AIOS wordt ook in staat gesteld deel te nemen aan de aanbevolen landelijke cursussen zoals vermeld in ENTER2 in paragraaf 3.6.

9. Onderzoek en DISC

AIOS die onderzoek doen, krijgen in Isala ondersteuning door de afdeling Innovatie en Wetenschap. Dit team van onder andere epidemiologen, statisticus, researchverpleegkundigen en datamanagers biedt ondersteuning bij het gehele onderzoekstraject van vraagstelling tot publicatie. Het team helpt bijvoorbeeld bij METC-procedures, subsidieaanvragen, ontwikkeling van onderzoeksprotocollen, datamanagement en monitoring van het onderzoek. Zorginnovatie, het ontsluiten van big data en onderzoek in de keten worden daarbij steeds belangrijker. AIOS kunnen kosteloos gebruik maken van de diensten van de afdeling I&W.

Jaarlijks organiseert de Academie de Isala Wetenschapsavond, een feestelijke bijeenkomst waar coassistenten, AIOS en ANIOS hun onderzoek presenteren. Ieder jaar worden prijzen uitgereikt voor de beste presentatie, de beste poster, het meest innovatieve onderzoek en het Werkpaard, de wisseltrofee voor degene die naast regulier zorgwerk het meest in het oog springende onderzoek heeft gedaan.

Isala heeft een medische bibliotheek, met PC-werkplekken. Het documentatie-, informatie- en studiecetrum (DISC) heeft honderden abonnementen op elektronische en papieren vakbladen en duizenden elektronische en papieren boeken. De medisch informatiespecialisten kunnen je helpen bij het zoeken in en ontsluiten van literatuur, en zijn te bereiken bij de bibliotheek/DISC (op V3.1.045) of via disc@isala.nl.

10. Vereniging arts-assistenten Isala (VAIK)

De VAIK behartigt de belangen van alle A(N)IOS. Door direct contact te onderhouden met de Raad van Bestuur, de Centrale Opleidingscommissie (COC) en de Isala Academie kan de VAIK belangrijke onderwerpen voor A(N)IOS bespreken én verbeteren. Het gaat over onderwerpen zoals werkomstandigheden, onderwijs, declaraties en de opleiding. Daarnaast organiseert de vereniging activiteiten zoals borrels, het jaarlijks terugkerende bowlingtoernooi en de barbecue.

11. Kwaliteitsbeleid

Overlegvormen

Voor de organisatie, uitvoering en kwaliteitsbewaking van de opleiding wordt met alle betrokkenen geregeld overleg gevoerd.

Regionale opleidingsvergadering tussen (niet) universitaire klinieken van OOR-NO	
Doel	Opleiding evalueren
Frequentie	2 x per jaar
Deelnemers	Opleiders, plv opleiders van UMCG, Isala, Martini, MCL

Plenaire vergadering Centrale Opleidings Commissie (COC)	
Doel	Evaluatie en afstemming opleidingszaken (organisatorisch en inhoudelijk) in Isala
Frequentie	4x per jaar
Deelnemers	Opleiders en plaatsvervangend opleiders Isala, vertegenwoordiging van de aios, affiliatiecoördinatoren coassistenten, vertegenwoordiging Raad van Bestuur en afhankelijk van de agenda inhoudsdeskundigen.

AIOS/opleidingsvergadering	
Doel	Alle relevante zaken betreffende de opleiding en de afdeling worden besproken. Dit overleg valt samen met het voortgangsgesprek met de AIOS (omdat er vaak maar één AIOS is).
Frequentie	Tenminste 4x per jaar
Deelnemers	Alle A(N)IOS, opleider, plaatsvervangend opleider (en zoveel mogelijk andere leden van de opleidingsgroep)
Agenda	De agenda wordt opgesteld door de AIOS en de opleider.

Interne kwaliteitszorg

Kwaliteitsbewaking van de opleiding vindt in een Plan-Do-Check-Act cyclus en berust op de volgende pijlers:

- Opleidingsthermometer (*Scan of Postgraduate Educational Environment Domains- SPEED*): een jaarlijkse meting van het leerklimaat door AIOS.
- Opleidingsoverleg tussen assistenten en vakgroep. Tenminste 4x per jaar vinden er genotuleerde opleidingsvergaderingen plaats. Verbeterpunten komen in een actielijst die bij de volgende vergadering worden geëvalueerd en gecontroleerd.
- Jaargesprek. Hierin bespreekt een afvaardiging van het DB COC en de VAIK de kwaliteit van de opleiding met de opleiders en (een vertegenwoordiging van) de AIOS. Onderlegger voor het gesprek zijn de resultaten van de opleidingsthermometer en SET-Q, notulen van opleidingsvergaderingen op de afdeling, en het verslag van de vorige opleidingsvisite en opleidingsjaargesprek. Korte tijd vóór het verlopen van een erkenningsperiode van een opleiding

is het jaargesprek tevens een proefvisitatie. Dan wordt ook een opleider van een ander specialisme uitgenodigd voor het gesprek. Verslagen van jaargesprekken en proefvisitaties worden besproken in de plenaire vergadering van de COC. De systematiek van de opleidingsjaargesprekken is als interne kwaliteitscyclus gecertificeerd door de RGS, de registratiecommissie geneeskundige specialismen.

- Exitgesprek. Aan het eind van de opleiding houdt het bureau arts-assistenten een exitgesprek met de AIOS.

Opleidersprofessionalisering

Conform Isala-beleid zijn alle leden van de opleidingsgroep didactisch geschoold door Teach the teacher cursussen en teaching-on-the-run modulen.

Isala verwacht dat alle opleiders en leden van opleidingsgroepen voortdurend werken aan ontwikkeling van hun vaardigheden in het opleiden en begeleiden van arts-assistenten en coassistenten. Alle leden van de Vereniging Medische Staf Isala hebben tenminste één tweedaagse Teach the Teacher cursus (of een vergelijkbare didactische scholing) gevolgd. Daarnaast monitort de COC tijdens de opleidingsjaargesprekken of de leden van alle opleidingsgroepen voldoende didactische bij- en nascholing volgen, in de vorm van verdere Teach the Teacher cursussen, Teaching on the run modules (zie www.totr.nl) en deelname aan het MMV- en NVMO-congres. Alle AIOS worden gestimuleerd een Teach the Teacher cursus voor AIOS te volgen, wanneer ze dat eerder nog niet hebben gedaan.

12. Bijlage 1 Differentiatie Otologie

Doelstelling

Deze periode is bedoeld om een opleidingsaccent aan te brengen naast de eerste 4 jaar van de reguliere KNO-opleiding. Deze differentiatie betreft de volgende themakaarten ENTER 2:

1. Otologie

- a. Chirurgische anatomie os petrosum en omliggende structuren;
- b. Aanvullende diagnostiek bij otitis externa, media, cholesteatoom en zeldzamere otologische problematiek;
- c. Topische, systemische en chirurgische behandeling van chronische otitis media;
- d. Myringoplastiek (transmeetaal, endauraal en retroauriculair) te sluiten met fascie, perichondrium of kraakbeen;
- e. Gehoorgangchirurgie (meatoplastiek en canal wall plasty);
- f. Sanerende oorchirurgie (CAT, radicalisatie, obliteratie),
- g. Reconstructieve oorchirurgie (PORP, TORP, otomimics, piston en BCD);
- h. Indicatiestelling reconstructieve oorchirurgie afwegen tegen alternatieve, conservatieve behandelingen (mn bij otosclerose, BCD en middenoor- binnenoortprothesen);
- i. Complicaties en behandelen van otologische pathologie en chirurgie; Adequate wijze van bespreken van de risico's van de verschillende vormen van oorchirurgie en bespreken alternatieven;
- j. Juiste verslaglegging in het EPD, OK-verslag en brief naar de huisarts.

En heeft raakvlakken met de themakaarten:

2. Audiologie

- a. Congenitale, erfelijke en verworven vormen van slechthorendheid;
- b. Middenoor-, binnenoor- en centrale stoornissen;
- c. Diagnostisch arsenaal aan subjectieve en objectieve audiometrie;
- d. Hoorrevalidatietechnieken en indicatiecriteria (hoortoestel, BCD, CI).

4. Vestibulologie

- a. Anatomie en kennis vestibulair systeem;
- b. Meest voorkomende ziektebeelden die duizeligheid veroorzaken;
- c. Eenvoudig vestibulair onderzoek: oogvolgbewegingen, head impuls test, dix hallpike manoeuvre, supine roll test;
- d. Indicatiestelling en beoordelen aanvullend vestibulair onderzoek;
- e. Therapeutische adviezen;
- f. Epley manoeuvre en Semont manoeuvre.

5. Hersenzenuwen, neuro-otologie en schedelbasis

- a. Algemene anatomie van de neuro-otologie en schedelbasis;
- b. Verloop, functie en onderzoek van de hersenzenuwen;
- c. Behandelingsindicatie van schedelbasispathologie en indicatie voor aanvullende diagnostiek.

Omschrijving stage

- 3 maanden durende differentiatiestage in laatste jaar van de opleiding tot KNO-arts
- Ook is een stage mogelijk gedurende 6 maanden en dan voor 50%.

- Begeleiding door: Beijen / van Det / van Tongeren / Ter Schiphorst
- Eerste gesprek met begeleidingsgroep voor bespreken individueel opleidingsplan ten behoeve van de differentiatie en definiëren leerdoelen
- Wekelijks kortdurend overleg over gang van zaken, behaalde EPA's, ESA's en leerdoelen. Aanpassen stageplan om deze doelen te behalen en daarmee creëren een individueel toegespitste differentiatie

Opbouw stage

- 4 dagen per week: 4 dagdelen OK, 4 dagdelen poli
- Locaties: Zwolle en Meppel
- Otologische ingrepen (zie hieronder genoemde ESA's)
- Otologisch gerichte, multidisciplinaire poli's :
 - o Vertigo-poli (Zwolle en Meppel): 2x/ maand
 - o Tinnituspoli (Zwolle): 1x/ maand
- Bij te wonen MDO's (deels casuïstiek voorbereiden en op MDO presenteren):
 - o Schedelbasiswerkgroep (1x/ 2 maanden)
 - o Overleg Pento/kindergeneeskunde/klinisch genetica (1x/ 3 maanden)
 - o Radiologiebespreking (1e dinsdagmiddag van de maand)
 - o Facialiswerkgroep (1x/ 3 maanden)
- Algemene KNO-poli waarbij 'vanuit de poort' een selectie zal plaatsvinden naar otologische of vestibulaire problematiek
- 1x per maand bezoek aan het Audiologisch Centrum Zwolle voor diepgang verschillende onderdelen objectieve en subjectieve audiometrie, gehoorrevalidatie
- Verzorgen 1-malig cursorisch onderwijs voor opleidingsgroep A-opleiding en houden PICO voor vakgroep Isala

Te behalen leerdoelen

- EPA's:
 - o Behandelen patiënten op de polikliniek met diverse otologische problematiek
 - o Coördineren van zorg rondom een otologische patiënt / ingreep/ opname
 - o Regievoeren bij chirurgische otologische ingrepen
- ESA's (pagina 81 ENTER 2):
 - o Eindniveau 2-3 (AIOS observeert of voert deel van de ingreep uit onder directie, reactieve supervisie)
 - Stapedotomie
 - o Eindniveau 4 (AIOS voert activiteit zelfstandig uit met begeleider op afstand)
 - Canal wall plasty
 - Ketenreconstructie (PORP / TORP/ otomimics)
 - BCD
 - CAT (mastoidectomie, atticoantronomie/ epitympanotomie) en verwijderen pathologie uit middenoor
 - Boren posterieure tympanotomie
 - Obliteratie
 - Radicalisatie
 - o Eindniveau 5 (AIOS is zelf supervisor)
 - Meatoplastiek
 - Myringoplastiek (transmeetaal, enduraal en retroauriculair en sluiten met facsie / perichondrium/ kraakbeen)
 - o Poliklinische verrichtingen:
 - Paracentese
 - Plaatsen TV-buisje via verschillende verdovingstechnieken
 - Behandeling otitis externa met tamponade

- Verwijderen corpus alienum
- Meatoplastiek onder lokaal
- Dix hallpike/ epley/ semont manoeuvre
- Verlenen van spoedeisende otologische zorg
- Participeren in multidisciplinair team (oa vertigo-poli en tinnituspoli)

13. Bijlage 2 Differentiatie Rhinologie

Doelstelling

Deze periode is bedoeld om een opleidingsaccent aan te brengen naast de eerste 4 jaar van de reguliere KNO-opleiding. Deze differentiatie betreft de volgende themakaarten van ENTER 2:

07 Rhinologie, reuk en smaak (ENTER2 p 91)

AIOS heeft kennis van:

- a. Chirurgische anatomie van de neus, neusbijholten en gelaat;
- b. De symptomatologie van aandoeningen in neus, gelaat en voorste schedelbasis;
- c. Brede kennis van theorie, diagnostiek en therapie van allergische aandoeningen;
- d. Begrip van pathofysiologie van rhinitis en rhinosinusitis;
- e. Slijmvliesafwijkingen, zoals chronische rhinosinusitis met en zonder polyposis, papilloma inversum, tumoren en ziektebeelden waarvan deze een onderdeel kunnen zijn;
- f. Complicaties van chirurgie (epistaxis, orbita haematoom, liquorlekkage, meningitis) en mogelijke maatregelen (interventie/ adequate doorverwijzing);
- g. Mogelijkheden voor aanvullende diagnostiek en beoordeling (CT en MRI lichtfoto's, 3D)
- h. De optimale medicamenteuze therapie bij zowel acute als chronische ziektebeelden;
- i. De juiste indicatie voor operatief ingrijpen;
- j. Gebruik van navigatie bij bijholte chirurgie;
- k. Wetenschappelijk onderzoek op het gebied van rhinosinusitis;
- l. Onderscheiden van verschillende reuk- en smaakstoornissen, waaronder hyposmie, kakosmie, anosmie, parosmie;
- m. Diagnostiek van reukstoornissen (reuktests);
- n. Behandeling van reuk- en smaakverlies;
- o. Sociaal-maatschappelijke consequenties van reukverlies.

En heeft raakvlakken met de themakaarten:

08 Allergie (ENTER2 p 61)

AIOS heeft kennis van:

- a. Diagnostisch arsenaal van allergieën;
- b. Immuunsysteem in relatie tot allergieën;
- c. Pathofysiologische relatie met onderste luchtwegen;
- d. Relevante omgevingsfactoren;
- e. Mogelijkheden tot sanatie;
- f. Indicatie van medicatie en hyposensibilisatie;
- g. Behandeling van anafylaxie / allergische shock, al dan niet als gevolg van desensibilisatie;
- h. Wetenschappelijk onderzoek op gebied van allergie.

Omschrijving stage

- 3 maanden durende differentiatiestage in laatste jaar van de opleiding tot KNO arts
- Ook is een stage mogelijk gedurende 6 maanden en dan voor 50%.
- Begeleiding door: Dietz de Loos / Rinia / ten Hallers / te Rijdt
- Eerste gesprek met begeleidingsgroep voor bespreken individueel opleidingsplan ten behoeve van de differentiatie en definiëren leerdoelen
- Wekelijks kortdurend overleg over gang van zaken, behaalde EPA's, ESA's en leerdoelen. Aanpassen stageplan om deze doelen te behalen en daarmee creëren een individueel toegespitste differentiatie.

Opbouw stage

- 4 dagen per week: 4 dagdelen OK, 4 dagdelen poli
- Locaties: Zwolle en Meppel
- Rhinologische ingrepen (zie hieronder genoemde ESA's)
- Rhinologisch gerichte, multidisciplinaire poli's:
 - Schisis spreekuur
- Bij te wonen MDO's (deels casuïstiek voorbereiden en op MDO presenteren):
 - Schedelbasiswerkgroep (1/x2 maanden) tbv transsphenoidale hypofyse
 - Radiologiebespreking (1e dinsdagmiddag van de maand)
- Algemene KNO-poli waarbij 'vanuit de poort' een selectie zal plaatsvinden naar rhinologie, allergologie;
- Tijdens de rhinologie stase kan ook aandacht worden besteed aan plastische en reconstructieve aangezichtschirurgie.
- Verzorgen 1-malig cursorisch onderwijs voor opleidingsgroep A-opleiding en houden PICO voor vakgroep Isala.

Te behalen leerdoelen

- EPA's:
 - Behandelen patiënten op de polikliniek met diverse rhinologische problematiek
 - Coördineren van zorg rondom een rhinologische patiënt / ingreep/ opname
 - Regie voeren bij chirurgische ingrepen
- ESA's: (ENTER2 p 81)
 - Eindniveau 2-3 (AIOS observeert of voert deel van de ingreep uit onder directie, reactieve supervisie)
 - Sphenoidectomie
 - Draf 2a / sinus frontalis
 - Eindniveau 4 (AIOS voert activiteit zelfstandig uit met begeleider op afstand)
 - Achterste ethmoidectomie
 - Openen rec. frontalis
 - Eindniveau 5 (AIOS is zelf supervisor)
 - Septumcorrectie / conchareductie
 - Repositie neusfractuur
 - FESS (infundibulotomie, voorste ethmoidectomie)
 - Poliklinische verrichtingen:
 - Nasendoscopie en nemen van biopten met lokale verdoving
 - Lokaal verdoven van het neusslijmvlies

14. Bijlage 3 Differentiatie Plastische en reconstructieve aangezichtschirurgie

Doelstelling

Deze periode is bedoeld om een opleidingsaccent aan te brengen naast de eerste 4 jaar van de reguliere KNO-opleiding. Deze differentiatie betreft de volgende themakaarten van ENTER 2:

Plastische en reconstructieve aangezichtschirurgie (ENTER2 p 98)

AIOS heeft kennis van:

- a) Basale en aanvullende diagnostiek op de polikliniek en kan adequaat consulten aanvragen;
- b) Kennis van indicaties voor medicamenteuze en operatieve behandelingen en kan zelfstandig een behandelplan opstellen;
- c) Anatomie van in- en uitwendige neusskelet in relatie tot vorm en functie en kan daarbij landmarks en potentiële risicovolle stappen van een ingreep benoemen;
- d) Methoden om onderscheid te maken tussen framework en mucosale pathologie in kader van neusobstructie;
- e) (On)mogelijkheden van functionele en esthetische neuschirurgie, alsmede de complicaties daarvan;
- f) De nabehandeling;
- g) Zorgt voor de juiste verslaglegging met OK verslag en brief aan huisarts/verwijzer;
- h) Vergoedingsregels met betrekking tot neuschirurgie;
- i) Legt op adequate wijze aan de patiënt de risico's uit van de verschillende vormen van neuschirurgie en bespreekt mogelijke alternatieven;
- j) Anatomie van de oorschelp en de afwijkingen die leiden tot een flapoor;
- k) Leeftijdsindicaties en de meest gebruikelijke technieken geschikt voor een flapoorcorrectie, alsmede de complicaties daarvan;
- l) Anatomie van de nervus facialis en de verschillende oorzaken van een perifere nVII parese / paralyse;
- m) Statische en dynamische reconstructie mogelijkheden bij een gedeeltelijke en volledige nVII uitval;
- n) Richtlijnen betreffende de diagnostiek en behandeling van huidtumoren;
- o) Stadiëring en excisiemarges voor de meest voorkomende huidtumoren;
- p) Belangrijkste en meest voorkomende reconstructietechnieken;
- q) Sociaal-maatschappelijke consequenties van het hebben van kanker en de mogelijke verminking van het aangezicht na therapie;
- r) Wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de plastische en reconstructieve aangezichtschirurgie.

Omschrijving stage

- 3 maanden durende differentiatiestage in laatste jaar van de opleiding tot KNO arts.
- Ook is een stage mogelijk gedurende 6 maanden en dan voor 50%.
- Begeleiding door: Dietz de Loos / Rinia / ten Hallers / te Rijdt
- Eerste gesprek met begeleidingsgroep voor bespreken individueel opleidingsplan ten behoeve van de differentiatie en definiëren leerdoelen.
- Wekelijks kortdurend overleg over gang van zaken, behaalde EPA's, ESA's en leerdoelen. Aanpassen stageplan om deze doelen te behalen en daarmee creëren een individueel toegespitste differentiatie.

Opbouw stage

- 4 dagen per week: 4 dagdelen OK, 4 dagdelen poli

- Locaties: Zwolle en Meppel
- Multidisciplinaire poli:
 - o Schisis spreekuur
- Bij te wonen MDO's (deels casuïstiek voorbereiden en op MDO presenteren):
 - o MDO Huidtumoren (1x/maand)
 - o Radiologiebespreking (1e dinsdagmiddag van de maand)
 - o Facialiswerkgroep (1x/ 3 maanden)
- Algemene KNO-poli waarbij 'vanuit de poort' een selectie zal plaatsvinden naar aangezichtscasuïstiek.
- Tijdens de stage kan ook aandacht worden besteed aan de rhinologie.
- Verzorgen 1-malig cursorisch onderwijs voor opleidingsgroep A-opleiding en houden PICO voor vakgroep Isala.

Te behalen leerdoelen

- EPA's:
 - o Behandelen patiënten op de polikliniek met aangezichts- problematiek
 - o Coördineren van zorg rondom een patiënt / ingreep/ opname
 - o Regie voeren bij chirurgische ingrepen
- ESA's: (ENTER2 p 75)
 - o Eindniveau 2-3 (AIOS observeert of voert deel van de ingreep uit onder directie, reactieve supervisie)
 - Externe rhinoplastiek / tipwerk / overige verrichtingen
 - o Eindniveau 4 (AIOS voert activiteit zelfstandig uit met begeleider op afstand)
 - Openen neus via uitwendige benadering
 - Eenvoudige correctie benige neuspyramide
 - Neuseptumcorrectie
 - Oogsten en plaatsen spreader grafts
 - Incisie en vrijleggen oorschelpkraakbeen (bij otoplastiek)
 - Aanleggen Mustarde hechtingen / conchal setback
 - o Eindniveau 5 (AIOS is zelf supervisor)
 - Indicatiestelling externe rhinoplastiek
 - Eenvoudige excisie huidtumoren gelaat, incl. primair sluiten
 - o Poliklinische verrichtingen:
 - Excisie en reconstructie van kleine huidtumoren

15. Bijlage 4 Differentiatie Slaapgerelateerde stoornissen, snurken, OSA

Doelstelling

Deze periode is bedoeld om een opleidingsaccent aan te brengen naast de eerste 4 jaar van de reguliere KNO-opleiding. De differentiant krijgt de gelegenheid om nader kennis te maken met en zich te verdiepen in slaapgerelateerde ademhalingsstoornissen. Deze differentiatie betreft de volgende themakaarten van ENTER 2:

De AIOS:

- a) Heeft kennis van de chirurgische anatomie van de bovenste luchtweg;
- b) Heeft kennis van de symptomatologie van slaapstoornissen;
- c) Heeft kennis van de aanvullende diagnostiek bij patiënten met ademhalingsgerelateerde slaapstoornissen zoals polygrafie, polysomnografie, slaapendoscopie (DISE);
- d) Heeft kennis van de overige slaapstoornissen;
- e) Heeft kennis van de vergoedingssystemen voor diverse behandelmodaliteiten;
- f) Heeft kennis van sociaal-maatschappelijke consequenties van OSA, zoals een kortere levensverwachting en rijgeschiktheid;
- g) Heeft kennis van de peri-operatieve maatregelen bij het uitvoeren van operaties bij kinderen en volwassenen met OSA;
- h) Is vaardig in het opstellen van een behandelplan met een goede afweging tussen chirurgische en niet-chirurgische behandel mogelijkheden, rekening houdend met de kans op succes en consequenties op lange termijn;
- i) Legt op adequate wijze de risico's uit van verschillende vormen van slaapchirurgie en bespreekt de alternatieven;
- j) Is vaardig om onder sedatie een slaapendoscopie kunnen uitvoeren en beoordelen;
- k) Is vaardig in het zelfstandig of onder beperkte supervisie kunnen verrichten van palatinale chirurgie (TE-UPPP, ZPP, BRP, coblatie)
- l) Is vaardig in het zelfstandig of onder beperkte supervisie uitvoeren van een neusverruimende chirurgie (concha inferiorchirurgie (coblatie en reductie), septumcorrectie, neusklepchirurgie);
- m) Zorgt voor correcte verslaglegging en berichtgeving aan verwijzer en huisarts;
- n) Is vaardig in het beoordelen van het effect van de ingestelde therapie en eventueel aanpassen van het behandelplan.

Omschrijving van de stage

- Drie maanden gedurende in het laatste jaar van de opleiding tot KNO-arts.
- Ook is een stage mogelijk gedurende zes maanden en dan voor 50%.
- Begeleiding door: Laurens, ten Hallers, Rinia
- Eerste gesprek met begeleidingsgroep voor bespreken individueel opleidingsplan ten behoeve van de differentiatie en definiëren leerdoelen
- Wekelijks kortdurend overleg over gang van zaken, behaalde EPA's, ESA's en leerdoelen. Aanpassen stageplan om deze doelen te behalen en daarmee creëren een individueel toegespitste differentiatie

Opbouw van de stage

- 4 dagen per week: 4 dagdelen OK, 4 dagdelen poli
- Locaties: Zwolle en Meppel
- Slaapgerelateerde ingrepen (zie hieronder genoemde ESA's)
- Multidisciplinaire poli's : KNO-OSAS spreekuur
- Bij te wonen MDO's, casusbesprekingen

- Algemene KNO-poli waarbij 'vanuit de poort' een selectie zal plaatsvinden naar slaapgerelateerde stoornissen
- Verzorgen onderwijs en het houden van PICO voor opleidingsgroep

De differentiant krijgt inzicht in de multidisciplinaire benadering van slaapgerelateerde ademhalingsstoornissen, en neemt deel aan de multidisciplinaire besprekingen op het slaapcentrum. Daarbij aanwezig zijn een neuroloog, longarts, kaakchirurg, klinisch psycholoog, slaappsiholoog, physician-assistents (PA-ers) van het slaapcentrum en een KNO-arts. De differentiant zal zich specialisme overschrijdend verdiepen in de slaapgerelateerde ademhalingsstoornissen.

Te behalen leerdoelen

- EPA's:
 - o Behandelen patiënten op de polikliniek met diverse slaapgerelateerde problematiek
 - o Interpretatie van poly(somno)grafie
 - o Coördineren van zorg rondom een patiënten met slaapgerelateerde problemen
 - o Regievoeren bij chirurgische en niet-chirurgische behandelingen
 - o Werken in een multidisciplinair team
- ESA's:
 - o Eindniveau 2-3 (AIOS observeert of voert deel van de ingreep uit onder directie, reactieve supervisie)
 - hypopharyngeale chirurgie (HTP)
 - o Eindniveau 4 (AIOS voert activiteit zelfstandig uit met begeleider op afstand)
 - DISE
 - Tonsillectomie-UPPP
 - Palatinale chirurgie
 - Septumcorrectie
 - Neusklepcorrectie
 - Concha chirurgie incl coblatie

16. Bijlage 5 Regionaal opleidingsplan

ENTER2

EAR NOSE THROAT EDUCATION REVISED 2

Regionaal opleidingsplan ENTER2 UMCG v1.0

Groningen, februari 2019

Opleiders Universitair Medisch Centrum Groningen:

- prof.dr. B.F.A.M. van der Laan, opleider
- mw. dr. A.G.W. Korsten-Meijer, plv opleider
- dr. Ch. Sagowski, locatie OZG

Opleiders tweedelijns KNO kliniek:

- dr. H. van den Berge, Medisch Centrum Leeuwarden
- dr. J.R. de Boer, Martini ziekenhuis Groningen
- dr. H.J. Rosingh, Isala klinieken Zwolle

AIOS namens hele opleidingsgroep:

- mw. dr. C.D. Fuller
- mw. drs. M.J.C. van den Berge
- mw. drs. M.A. Zwakenberg

Voor de samenstelling van dit regionale opleidingsplan is gebruik gemaakt van:

- Landelijk opleidingsplan ENTER2
- Regionaal opleidingsplan ENTER UMCG v4
- Producten uit het UMCG

INLEIDING

Regionaal opleidingsprogramma ENTER2 voor het opleidingscluster UMCG

Dit document is het regionale opleidingsplan (ROP) KNO voor het opleidingscluster OOR Noord&Oost (UMCG). Het regionale plan voldoet aan de eisen die het College Geneeskundige Specialismen (CGS) hebben opgesteld en wat is vastgelegd in het Kaderbesluit Centraal College Medische Specialismen (CCMS) (01-01-2019) en het specifiek besluit KNO (2019). In dit plan is een vertaling gemaakt van het landelijk opleidingsplan (LOP) ENTER2 naar een ROP. Het biedt daarmee de lokale opleider/supervisor en AIOS houvast bij de invulling van de individuele opleiding van de AIOS. Bij een visitatie geeft dit document, samen met het individuele opleidingsplan (IOP) van de AIOS, inzicht in de opbouw van de opleiding van deze AIOS. De opleiding is opgedeeld in stages (structuur), de daaraan verbonden thema's (inhoud) en de toetsing en ijking (besproken in voortgang- en beoordelingsgesprekken). Daarnaast is aangegeven hoe de kwaliteit van de opleiding middels een kwaliteitscyclus geborgd is.

Het nieuwe opleiden

De ontwikkelingen in de zorg en de maatschappij zijn aan continue veranderingen onderhevig. Het opleiden van deze tijd vergt een andere aanpak dan vroeger. Het is niet meer alleen een kwestie van doorlopen van de modules zonder ook de algemene ontwikkeling van de AIOS en de sociale context in ogenschouw te nemen. Prof Wietasch heeft in zijn oratie "Weerbaar opleiden" op 24 april 2018 gesproken over de toekomst van de zorg, deze is onzeker en ontwikkelingen gaan snel, daarom moeten we vooral samen met de AIOS die onzekerheid tot onderwerp van het leren maken. We hebben tegenwoordig steeds meer te maken met arts-assistenten die overbelast zijn en burn-out verschijnselen vertonen met soms langdurige uitval tot gevolg. We moeten daarom een leeromgeving creëren waarbij de ruimte ontstaat voor talentontwikkeling, ontplooiing en het bevorderen van creativiteit. In het kader van het nieuwe opleiden is in samenspraak met de AIOS dit ROP ontwikkeld. De AIOS hebben hierdoor meegewerkt aan de verbetering van hun opleiding.

De opleiding is van de AIOS!

Het gereviseerde LOP tot medisch specialist Keel-, Neus- en Oorheelkunde en Heelkunde van het Hoofd-Halsgebied ENTER2 is gebaseerd op de ervaring van het voorgaande opleidingsplan, het overeengekomen opleidingsakkoord 2013, vastlegging van individualisering van de opleiding in het kaderbesluit 2015, nieuwe ontwikkelingen in wet- en regelgeving en nieuwe onderwijskundige inzichten. Dit is vertaald naar een verkorting en individualisering van de opleiding, waarbij we maatwerk moeten leveren voor de AIOS zodat zij gebaseerd op hun leerdoelen, eigen talent en creativiteit en op basis van de al verworven competenties hun eigen opleiding vorm kunnen geven. De opleiding is daarom van de AIOS en de opleidingsgroep is faciliterend waarbij een balans bestaat tussen de leermomenten en de bedrijfsvoering van de afdeling, zoals dat ook later van een goed functionerende KNO-arts kan worden verwacht. Dit maakt dat we buiten de gebruikelijke kaders moeten denken. Een van de consequenties is dat het stringente opleidingsschema zal worden verlaten en de bestaande stages worden ingedeeld op basis van de individuele leerdoelen van de AIOS. Het IOP en het individueel opleidingsschema (IOS) wordt in samenspraak met de A-opleider gemaakt naar aanleiding van de al verworven competenties, leerdoelen en mogelijkheden die binnen het OOR Noord&Oost worden geboden zoals vastgelegd in het hier voorliggende ROP. Het IOP en IOS worden vastgesteld samen met de opleider tijdens de reguliere voortgangsgesprekken en eventueel eerder naar aanleiding van een stagegesprek als blijkt dat het IOP aangepast kan of moet worden. De voortgang van het IOP van de AIOS en de evaluatie van het ROP zal in ieder A-B-opleidersoverleg aan bod komen en de evaluatie van het ROP ook tijdens de reguliere opleidingsvergaderingen. De evaluatie van het ROP zal in een PDCA-cylus worden vervolgd.

Volgen van de ontwikkeling in de opleiding tot KNO-arts

Er zijn twee perspectieven bij het opleiden: de opleiding en opgeleid worden. Om de ontwikkeling van de opleiding van de AIOS goed te kunnen volgen, is er een landelijk e-portfolio (EPF) ontwikkeld dat naadloos aansluit op ENTER2. In het EPF wordt het IOS als een tijdlijn weergegeven waarbij de ontwikkeling inzichtelijk wordt via de volgende instrumenten: entrustable professional activities (EPA), entrustable surgical activities (ESA), vaardigheidsmatrices met daarin uitgewerkt de chirurgische handelingen en poliklinische verrichtingen (PV) en de voortgangs- en jaargesprekken.

De lange leerlijn wordt inzichtelijk gemaakt door de ontwikkeling binnen de 5 beschreven EPA's. De ontwikkeling binnen de korte leerlijn wordt gevolgd binnen de lokale stages waarbij het IOP met de

stagebegeleider worden besproken. Door middel van profielthema's kunnen ook vakoverschrijdende competenties worden verworven.

Profiel van de jonge klare KNO-arts

De beginnende KNO-arts is een breed opgeleid heelkundig medisch specialist. Naast het uitvoeren van de dagelijkse praktijk mag hij of zij in staat worden geacht dienst te kunnen doen in een algemeen ziekenhuis en de voorkomende acute tweedelijns problematiek op het niveau van een algemeen KNO-arts goed te beheersen. Daarom zal de opleider er voor waken dat alle facetten van de opleiding voldoende aan bod komen zodat uiteindelijk aan de eindtermen van de opleiding wordt voldaan.

Verkorting van de opleiding

De opleiding tot KNO-arts is vastgesteld in het kaderbesluit KNO en is 5 jaar. Door individualisering van de opleiding is wettelijk vastgelegd dat de opleiding van alle AIOS in Nederland uiteindelijk gemiddeld 4,5 jaar moet zijn. Deze verkorting kan aan het begin van de opleiding behaald worden door eerder verworven competenties of tijdens de opleiding door sneller verworven competenties. Daarom zijn de opleidingschema's van de AIOS niet meer gelijk. Ook kan er gekozen worden om de opleiding met een 80% aanstelling te volgen, zodat er bij een gelijkblijvende opleidingstijd een verkorting van de opleiding ontstaat. Iedere 3 maanden zal een herziening van het schema worden gemaakt waarbij de ontwikkeling van de AIOS in het IOP leidend is voor de doorstroom naar een volgende stage. Daardoor is er een garantie dat de planningshorizon minimaal drie maanden is wat belangrijk is voor de bedrijfsvoering. Het kan dus zijn dat een AIOS korter of langer in de eerste 3 jaarlagen vertoeft en eerder of later aan de B-opleiding begint. Afhankelijk van de ontwikkeling van de competenties kan het voorkomen dat de AIOS korter of langer in de tweedelijns kliniek aanwezig is. De differentiatie in het laatste jaar kan in overleg met de opleider binnen of buiten de derdelijns kliniek worden gevolgd. De ontwikkelingen in het EPF en de daarin opgenomen bekwaamheidsverklaringen zijn gedurende de hele opleiding leidend in de doorstroom van de AIOS.

Bekwaamheidsniveaus

Het te behalen bekwaamheidsniveau is in een bepaalde stage per thema weergegeven. De specifieke eindtermen en bekwaamheidsniveaus van de verschillende onderdelen binnen een thema zijn te vinden in het opleidingsplan ENTER2.

Individueel opleidingsplan (IOP)

Aan het begin van iedere stage wordt door de AIOS een IOP gemaakt wat met de stagebegeleider wordt besproken. In het IOP wordt vastgelegd:

- a. welke bekwaamheidsniveaus de AIOS beheerst
- b. welke leerdoelen de AIOS en de begeleider wensen te behalen op korte en lange termijn
- c. op welke wijze de AIOS en de begeleider deze leerdoelen denken te behalen
- d. welke cursussen of onderwijsactiviteiten zullen worden gevolgd

Aan het eind van de stage worden met de stagebegeleider de leerdoelen geëvalueerd en de behaalde bekwaamheidsniveaus vastgelegd. Indien een of meerdere bekwaamheden niet worden gehaald dan wordt in het IOP vastgelegd hoe deze bekwaamheden alsnog kunnen worden gehaald.

Uitwerking thema's in de stages

In het volgende gedeelte wordt per periode een nadere invulling gegeven aan de thema's die aan de diverse stages zijn verbonden. Naast de invulling van de thema's wordt een overzicht gegeven van de verschillende opleidingsactiviteiten (leermiddelen) en de te behalen bekwaamheidsniveaus per stage gericht op het ontwikkelen van o.a. de algemene competenties. In het overzicht worden de diverse toetsinstrumenten genoemd. Tevens staat beschreven wat in het portfolio m.b.t. de stage opgenomen dient te worden.

STRUCTUUR OPLEIDING

Regionale structuur

In de onderstaande tabel is het basisschema van het regionaal opleidingsplan ENTER2 voor het opleidingscluster UMCG weergegeven met een onderverdeling in een 3-jarige basisopleiding (UMCG/OZG) en een jaar tweedelijns KNO (B-opleiding) met de mogelijkheid tot een in overleg met de opleider te kiezen differentiatie tijdens het laatste jaar in de derdelijns KNO (A-opleiding).

Gemiddeld 4,5 jaar opleiden				
jaarlaag 1 Basis	jaarlaag 2 Basis	jaarlaag 3 Basis	1 jaar B-opleiding	1 jaar Differentiatie
Basis oto-, rhino-, onco- en laryngologie Stages spoed, dienst, zaal, skill, csk, audio/vestibulair Basis KNO-heelkunde			Tweedelijns KNO-heelkunde	Differentiatie Derdelijns KNO-heelkunde

In de eerste drie jaarlagen is de opleiding flexibel ingericht waarbij de te verwerven competenties van de basisopleiding in het UMCG, dan wel op locatie OZG geleerd kunnen worden. Door een flexibel opleidingsrooster waarin aanwezigheid in het UMCG dan wel het OZG gedurende de week per dag kan wisselen, kunnen de benodigde leermomenten afgestemd worden op het individuele opleidingsplan van de AIOS. Gewaarborgd wordt dat er minimaal voor 6 maanden in het OZG stage wordt gelopen. Doordat de AIOS met elkaar samenwerken en de leermomenten flexibel kunnen afstemmen tussen het UMCG en het OZG ontstaat een leerklimaat waarbij de AIOS in de lead is om te zien waar en wanneer voor hem/haar de leermomenten het beste te verkrijgen zijn. Hierdoor ontstaat meer expositie, omdat er meer OK's zijn waaruit gekozen kan worden en er meer collega's zijn om mee te schuiven. Daardoor kan de opleiding meer competentiegericht worden ingedeeld. Het wordt minder belangrijk om per se een bepaalde tijd in een stage te moeten blijven, omdat die stage onafhankelijk is van de invulling door een AIOS. Bijvoorbeeld de zaalstage is meer flexibel in te delen: op zaal is de Ziekenhuisarts verantwoordelijk voor de continuïteit en kwaliteit van de klinische zorg van de opgenomen patiënten. De AIOS loopt net zo lang mee op zaal tot hij/zij de competenties van de betreffende EPA onder de knie heeft en kan dan weer doorstromen. De opleiding kan daardoor flexibeler worden ingedeeld. De diensten en het overnemen van taken zullen in de eigen jaarlaag beter kunnen worden afgestemd en deels ook worden overgenomen door de pre-AIOS of ANIOS. De afstemming gedurende de hele opleiding kijkt 3 maanden vooruit, zodat hiermee ook tegemoet gekomen wordt aan de planningshorizon van polikliniek en operatiecentrum op de diverse werkpleklocaties. Tijdens de eerste 3 jaarlagen komen alle basisvaardigheden van de opleiding aan bod en deze zullen afhankelijk van het leermoment en het competentieniveau op de locatie UMCG dan wel locatie OZG gepland gaan worden. Tijdens het 4^e jaar, in de B-opleiding, kunnen de verworven basisvaardigheden worden geoefend waarbij verbreding en verdieping van een vakgebied kan plaatsvinden. In het laatste jaar van de opleiding zal de AIOS zijn opleiding in de academie volgen, waarbij de transitie van allround KNO competenties en vaardigheden opgedaan in de B-opleiding, kunnen worden uitgebouwd met de tertiaire casuïstiek die in het UMCG voorhanden is. Een differentiatie van maximaal 3 maanden kan in het UMCG dan wel partieel elders gevolgd worden.

Kwaliteitscyclus

Volgens het Kaderbesluit moeten er 4 keer per jaar genotuleerde opleidingsvergaderingen worden gehouden met de AIOS en de opleidingsgroep. Tijdens deze vergadering, die wordt voorgezeten door de oudste AIOS, wordt een Plan, Do, Check en Act (PDCA) tabel bijgehouden. Als er een verbeterpunt wordt aangemerkt, wordt deze tijdens de volgende vergaderingen vervolgd aan de hand van de PDCA tabel.

In samenwerking met het Wenckebach instituut wordt een kwaliteitskalender opgesteld en jaarlijks geëvalueerd. In de kwaliteitscyclus wordt jaarlijks een van de volgende kwaliteitsparameters afgenomen en besproken met de opleidersgroep, AIOS en het Wenckebach instituut als vertegenwoordiger van het COC. De kwaliteitsparameters die aan bod kunnen komen zijn: Opleidingsthermometer of D-rect, 360gr feedback, exitgesprekken aan het einde van de opleiding, analyse volgens Scherpbier methode en ook zal regelmatig een Prospectieve Risico Inventarisatie (PRI) voor de opleiding worden uitgevoerd om mogelijke risico's in de opleiding te analyseren. De verbeterpunten worden uitgewerkt in een verbeterplan en zullen in de opleidingsvergadering worden opgepakt en vervolgd.

INHOUD OPLEIDING

Overzicht opleiding KNO* opleidingscluster UMCG

Gemiddeld 4,5 jaar opleiden				
jaarlaag 1 Basis	jaarlaag 2 Basis	jaarlaag 3 Basis	jaar 4 B-opleiding	jaar 5 Differentiatie
Klinische vaardigheden				
Zaal Spoed Audio/Vest/Tinn Oncologie FEES (6x) Skill Sluder/buisjes	Otologie CSK Laryngologie Oncologie Algemeen OK	Rhinologie Allergie (4x) CSK Algemeen OK	Volledige breedte van de KNO	Differentiatie Schisis OK
Operatieve vaardigheden				
Skill Sluder Buisjes Tonsillectomie Assisteren Onco	Basis Otologie I Basis Rhinologie I Basis Laryngologie I Wekedelen chirurgie Oncologische endoscopie		Chirurgische vaardigheden Niveau II	Chirurgische vaardigheden en diepgang afhankelijk van differentiatie
Dienst			Dienst	Dienst

* Stages zijn flexibel in te delen binnen de verschillende jaarlagen

Operatieve vaardigheden uitgewerkt

Onco	oncologische ingrepen assisteren
Otologie I	TV sluiting, M-plastiek, AAT
Otologie II	CAT, cholesteatoom, ketenreconstructie
Rhinologie I	septum, conchachirurgie, infundibulotomie
Rhinologie II	ethmoid, frontalis, sphenoid, in-/uitwendige neus
Laryngologie I	Therapeutische ML (basis), tracheotomie, luchtwegmanagement
Skill	skill's lab: mastoid, hals, (neus-)bijholten
Sluder	(adeno-)tonsillectomie vlg Sluder

Overzicht KNO thema's

- Otologie
- Audiologie en gehoorrevalidatie
- Taal- en spraakstoornissen
- Evenwichtsstoornissen
- Hersenzenuwen en schedelbasis
- Plastische- en reconstructieve aangezichtschirurgie
- Rhinologie, reuk en smaak
- Allergologie
- Oncologie
- Benigne tumoren van het hoofd- en halsgebied
- Laryngologie
- Slaapgerelateerde stoornissen, snurken en OSAS
- Pediatische KNO
- Acute KNO
- Ouderenzorg

Voorbeeld flexibel weekschema opleiding KNO (de invulling wordt uiterlijk 3 maanden tevoren vastgesteld)

Jaar	stage	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	Thema's ENTER2
5	DIF [^]	OK [^]	P	OK [^]	-	P/ON	1,3,4,5,6,7,12,13,14,15
	DIF [^]	-	OK [^]	P	OK [^]	P/SCH	1,3,4,5,6,7,12,13,14,15
4	M/Z/L	B-OPL	B-OPL	B-OPL	B-OPL	W*/ON	1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,12,13,14,15
	M/Z/L	B-OPL	B-OPL	B-OPL	B-OPL	W*/ON	1,2,3,4,5,6,7,8,10,11,12,13,14,15
3	RH [^]	OK [^]	RH/AL	-	P [^]	OK [^] /ON	5,6,7,8,12,14
	CSK [^]	P [^]	OK [^]	-	CSK	OK [^] /ON	3,5,6,12,13,14
2	OTO [^]	OTO	-	CSK	ONC	OK [^] /ON	1,2,3,5,13,14,15
	LAR [^]	OK [^]	-	LAR	OK [^]	P [^] /ON	1,2,3,5,11,13,14
1	SP/ZA [^]	SP	DB [^]	SP	SP	ZA	5,9,10,13,14,15
	SK/ONC [^]	TP/AV	SP	SK	ONC/MDS	SP/FS	2,4,5,7,9,10,14,15

* B-opleiding met PhD traject: op ON-dag de hele vrijdag op UMCG (ochtend W, middag ON)

[^] deze stages kunnen gedurende de week afwisselend op locatie UMCG of OZG plaatsvinden

Stages

AV audio/vest
 AL allergie poli
 CSK communicatieve stoornissen KNO
 DB dagbehandeling: Sluder/TV buisjes
 FS FEES
 L Leeuwarden
 LAR laryngologiepoli
 M Martini
 MDS multidisciplinair spreekuur
 ON onderwijs
 ONC oncologie poli

OTO otologie stage
 P poli algemeen
 RH rhinologie stage
 SCH schisis
 SK skills-lab
 SP spoedpoli
 TP tinnituspoli
 W wetenschap
 ZA zaal
 Z Zwolle

Samenvatting Jaarlaag 1

Jaarlaag 1 Setting: Basis locatie UMCG en OZG				
	Thema's	BN ¹	Opleidingsactiviteiten	Toetsing (zie themakaarten)
Stages	<ul style="list-style-type: none"> - 2: Audiologie en gehoorrevalidatie - 4: Evenwichtsstoornissen - 5: Hersenzenuwen en schedelbasis - 7: Rhinologie, reuk en smaak - 9: Oncologie - 10: Benigne tumoren hoofd- en halsgebied - 13: Pediatrische KNO - 14: Acute KNO - 15: Ouderenzorg 	<ul style="list-style-type: none"> 4 4 2 2 2 2 2 3 2 	<ul style="list-style-type: none"> - Spoedpoli - Zaal met pre- en postoperatieve zorg - Subjectieve/objectieve audiometrie - Hoortoestelaanpassing - Vaardigheidstraining (mastoid, hals, (neus-)bijholten) - CSK (eerste beginselen) - Oncologie polikliniek - Multidisciplinair spreekuur Hoofd-Hals Oncologie - Hoofd-Hals Werkgroep bespreking - Kinderdagbehandeling Sluderen/buisjes - Operatieve vaardigheden: tracheotomie, TE volwassenen - Assisteren oncologische ingrepen - Basis neus- en oorchirurgie - OK- verslaglegging 	Portfolio: <ul style="list-style-type: none"> - 2x IOP bespreken met stagebegeleider - 2x IOP afronden met stagebegeleider - 10x KPB Spreekuren, zaal - 10x OSATS vaardigheidstraining - 2x CAT - 360° feedback zaal - Bekwaamheidsverklaring diensten
Hele periode	<ul style="list-style-type: none"> - Wetenschap - Algemene Vaardigheden - Praktijkvoering en management 		<ul style="list-style-type: none"> - Wetenschappelijke activiteiten - Communicatie cursus - Kennis van WGBO en BIG - Optimaal gebruik van foldermateriaal en patiëntvoorlichting - Goed gebruik van supervisie - Omgang met personeel en assistentie - Omgaan met complicaties - Correspondentie en ad hoc contact met 1° lijn 	Portfolio: <ul style="list-style-type: none"> - DOC² communicatie - DOC Teach the Teacher AIOS - DOC EBM - OK-Verslagen / Verrichtingen - Bekwaamheidsverklaringen - Complicatieregistratie - Kennistoets Collegium Chirurgicum - 2x zelfbeoordeling & voortgangsgesprek - Boorschema I af hebben - Aanvullende mini-cursussen iom opleider

¹ BN = minimaal bekwaamheidsniveau thema van weergegeven opleidingsactiviteiten

² DOC = discipline overstijgende cursus UMCG

Samenvatting Jaarlaag 2

Jaarlaag 2 Setting: Basis locatie UMCG en OZG				
	Thema	BN	Opleidingsactiviteiten	Toetsing (zie themakaarten)
Stages	<ul style="list-style-type: none"> - 1: Otologie - 2: Audiologie en gehoorvalidatie - 3: Taal- en spraakstoornissen - 5: Hersenzenuwen en schedelbasis - 11: Laryngologie - 13: Pediatrische KNO - 14: Acute KNO - 15: Ouderenzorg 	2 4 2 3 3 3 3 3	<ul style="list-style-type: none"> - Polikliniek - Polikliniek Laryngologie - Polikliniek Otologie - Oncologie polikliniek - Polikliniek Communicatieve Stoornissen KNO - Vaardigheidstraining (mastoid, hals, (neus-)bijholten) - Kinderdagbehandeling Sluderen/buisjes - Operatieve vaardigheden Basis Laryngologie - Operatieve vaardigheden Basis Rhinologie - Operatieve vaardigheden Basis Otologie - Operatieve vaardigheden Weke delen hals 	Portfolio: <ul style="list-style-type: none"> - 2x IOP bespreken met stagebegeleider - 2x IOP afronden met stagebegeleider - 10x KPB - 2x CAT - 10x OSATS - Documentatie ziektebeelden - OK-verslagen / verrichtingen - DOC professionaliteit
Hele periode	<ul style="list-style-type: none"> - Wetenschap - Algemene Vaardigheden - Praktijkvoering en management 		<ul style="list-style-type: none"> - EBM gebruiken - Planning polikliniek - Operatieplanning - Goed gebruik van supervisie - Omgang met personeel en assistentie - Omgaan met complicaties 	Portfolio: <ul style="list-style-type: none"> - 360° feedback CSK - Modelbrieven - OK-Verslagen / Verrichtingen - Complicatieregistratie - Bekwaamheidsverklaringen - Boorschema II afhebben - Landelijke kennistoets KNO - 1x zelfbeoordeling & voortgangsgesprek - Aanvullende mini-cursussen iom opleider

Samenvatting Jaarlaag 3

Jaarlaag 3 Setting: Basis locatie UMCG en OZG				
	Thema	BN	Opleidingsactiviteiten	Toetsing (zie themakaarten)
Stages	<ul style="list-style-type: none"> - 3: Taal- en spraakstoornissen - 5: Hersenzenuwen en schedelbasis - 6: Plast- en reconstr aangezichtschirurgie - 7: Rhinologie, reuk en smaak - 8: Allergologie - 12: Slaaststoornissen, snurken en OSAS - 13: Pediatrische KNO - 14: Acute KNO 	<ul style="list-style-type: none"> 3 4 2 3 3 2 3 3 	<ul style="list-style-type: none"> - Polikliniek algemeen - FEES spreekuur/slikpoli - Polikliniek CSK - Neusendoscopisch spreekuur - Coördinatie opgenomen kinderen Kinderkliniek - Vaardigheidstraining (mastoid, hals, (neus-)bijholten) - Kinderdagbehandeling Sluderen/buisjes - Operatieve vaardigheden Basis Laryngologie - Operatieve vaardigheden Basis Rhinologie - Operatieve vaardigheden Basis Otologie - Operatieve vaardigheden Weke delen hals 	<p>Portfolio:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2x IOP bespreken met stagebegeleider - 2x IOP afronden met stagebegeleider - 6x KPБ Spreekuren - 1x OSATS vaardigheidstraining - 1x CAT - 5x modelbrieven Huisarts - Documentatie ziektebeelden - Cursus evenwicht <p>Portfolio:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2x IOP bespreken met stagebegeleider - 6x KPБ - 1x CAT - 2x OSATS - Documentatie ziektebeelden - Documentatie overlegsituaties - Cursus mondpathologie - DOC timemanagement
Hele periode	<ul style="list-style-type: none"> - Wetenschap - Algemene vaardigheden - Praktijkvoering en management 		<ul style="list-style-type: none"> - Wetenschappelijke activiteiten - Richtlijnontwikkeling - Onderwijsactiviteiten (para-)medische beroepen - Begeleiding CATs jongere jaars en co's - Bijdragen aan maatschappelijke discussies 	<p>Portfolio:</p> <ul style="list-style-type: none"> - OK-Verslagen / Verrichtingen - Complicatieregistratie - Bekwaamheidsverklaringen - Landelijke kennistoets KNO - 2x zelfbeoordeling & voortgangsgesprek - Boorschema III af hebben - Aanvullende mini-cursussen iom opleider

Samenvatting Jaar 4

Jaar 4 Setting: Senior B-opleiding				
	Thema	BN	Opleidingsactiviteiten	Toetsing (zie themakaarten)
Stages	<ul style="list-style-type: none"> - 1: Otologie - 2: Audiologie en gehoorvalidatie - 3: Taal- en spraakstoornissen - 4: Evenwichtsstoornissen - 5: Hersenzenuwen en schedelbasis - 6: Plast- en reconstr aangezichts chirurgie - 7: Rhinologie, reuk en smaak - 8: Allergologie - 10: Benigne tumoren hoofd- en halsgebied - 11: Laryngologie - 12: Slaastoomissen, snurken en OSAS - 13: Pediatrische KNO - 14: Acute KNO - 15: Ouderenzorg 	<ul style="list-style-type: none"> 3 3 3 3 4 4 4 4 4 4 3 4 4 	<ul style="list-style-type: none"> - Polikliniek - Kinderdagbehandeling Sluderen/buisjes - Volwassenendagbehandeling - Operatieve vaardigheden Rhinologie III - Operatieve vaardigheden Laryngologie III - Operatieve vaardigheden Otologie III 	Portfolio: <ul style="list-style-type: none"> - 3x IOP bespreken met stagebegeleider - 3x IOP afronden met stagebegeleider - 10x KPB - 2x CAT - 3x OSATS - Kennistoets - Documentatie ziektebeelden - Cursus radiagnostiek - Cursus endoscopie
Hele periode	<ul style="list-style-type: none"> - Algemene Vaardigheden - Praktijkvoering en management 		<ul style="list-style-type: none"> - Overzicht over de vakuitoefening - Bijdragen aan continuïteit van zorg - Planning polikliniek - Operatieplanning - Goed gebruik van supervisie - Omgang met personeel en assistentie - Omgaan met complicaties - Bijwonen vakgroepvergadering 	<ul style="list-style-type: none"> - 360° feedback OK - OK-Verslagen / Verrichtingen - Complicatieregistratie - Bekwaamheidsverklaringen - Landelijke kennistoets KNO - 1x zelfbeoordeling & voortgangsgesprek - Aanvullende mini-cursussen iom opleider

Samenvatting jaar 5

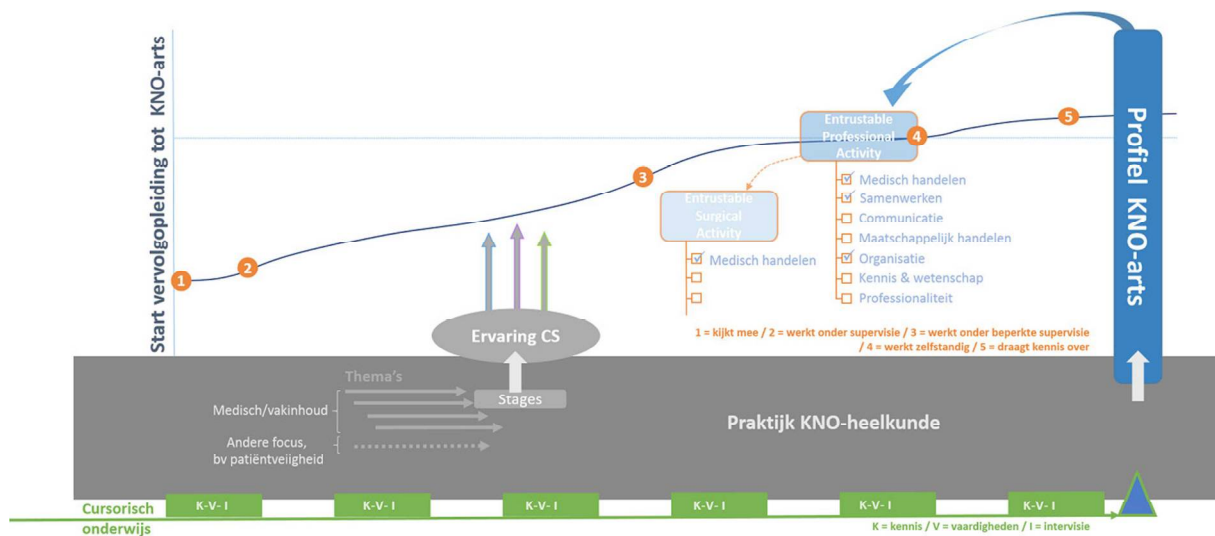
Jaar 5 Setting: Differentiatie en UMCG				
	Thema	BN	Opleidingsactiviteiten	Toetsing (zie themakaarten)
Stages	<ul style="list-style-type: none"> - 1: Otologie - 2: Audiologie en gehoorvalidatie - 3: Taal- en spraakstoornissen - 4: Evenwichtsstoornissen - 5: Hersenzenuwen en schedelbasis - 6: Plast- en reconstr aangezichtschirurgie - 7: Rhinologie, reuk en smaak - 8: Allergologie - 9: Oncologie - 10: Benigne tumoren hoofd- en halsgebied - 11: Laryngologie - 12: Slaastoorissen, snurken en OSAS - 13: Pediatrische KNO - 14: Acute KNO - 15: Ouderenzorg 	<ul style="list-style-type: none"> 4/5 4/5 4/5 4/5 4/5 4/5 4/5 4/5 4/5 4/5 4/5 4/5 4/5 4/5 	<ul style="list-style-type: none"> - Overzicht over de vakuitoefening - Bijdragen aan continuïteit van zorg - Polikliniek met evt. differentiatie - Volwassenendagbehandeling - Operatieve vaardigheden alles evt. met differentiatie - Zelfstandig CSK spreekuur - Schisispreekuur bijwonen - Leiderschapsrollen: <ul style="list-style-type: none"> = Voorzitten opleidingsvergaderingen = Bijwonen medisch beleidsoverleg 	Portfolio: <ul style="list-style-type: none"> - 2x IOP bespreken met stagebegeleider - 10x KPB differentiatie - 2x CAT differentiatie - 3x OSATS differentiatie Documentatie ziektebeelden Portfolio: <ul style="list-style-type: none"> - 2x IOP bespreken met stagebegeleider - Documentatie ziektebeelden - Cursus endoscopie - Cursus neusbijholten
Hele periode	<ul style="list-style-type: none"> - Algemene vaardigheden - Praktijkvoering en management 		<ul style="list-style-type: none"> - Supervisie waar bekwaamheidsniveau 5 is behaald - Wetenschappelijke activiteiten - Onderwijs en begeleiding aan jonge collegae - Bijdragen aan maatschappelijke discussies 	Portfolio: <ul style="list-style-type: none"> - DOC Eigen praktijk of maatschap - Wetenschappelijke publicatie - Bekwaamheidsverklaringen - Landelijke eindtoets - 1x zelfbeoordeling & eindgesprek - Aanvullende mini-cursussen iom opleider

Voorbeeld bekwaamheidsontwikkeling *Otologie* door de opleiding heen:

Jaar	stage	Thema's ENTER2	BN ³	Otologie
5	DIF	1,2,3,4,13,14,15	4/5	Onder begeleiding top-referente otologische problematiek eigen maken Zelfstandig algemene otologische problematiek uitvoeren Supervisie jongste assistent bij beginselen oorchirurgie in dagbehandeling (Syndroom gerelateerde-) gehoorproblemen bij kind in multidisciplinaire setting (oa Schisis)
4	M/Z/L	1,2,3,4,13,14,15	3/4	Onder beperkte supervisie poliklinische diagnostiek en indicatiestelling uitvoeren Onder beperkte begeleiding opereren aan mastoid en middenoor in perifere setting Landelijke Mini-orencursus volgen
3	RH	7,8,12	2	(Neus-)(-bijholte)- en pharynx problematiek in relatie tot otologie Vaardigheid (midden-)oorchirurgie (boorschema III)
	CSK	1,3,4,6,15,18	2	Gehoor gerelateerde spraakproblemen leren herkennen en behandelen
2	OTO	1,2,3,4,5,13,15	2	Diagnostiek, indicatiestelling en behandeling otologische problematiek in academische kliniek Vaardigheid (midden-)oorchirurgie (boorschema II)
	LAR	1,13,15	2	Diagnostiek, indicatiestelling en behandeling stem-, luchtweg- en slikproblematiek in relatie tot de otologie
1	SP/ZA	1,13,14,15	1/2	Acute oorproblemen, acute doofheid en vertigo leren herkennen en behandelen Postoperatieve zorg na oorchirurgie en zorg voor chronische oorproblemen op zaal Trommelvliesbuisjes plaatsen
	SK/ONC	1,2,4,5,13,14	3 2	Audiometreeren en vestibulologie Vaardigheid oorchirurgie (boorschema I)

³ BN = minimaal bekwaamheidsniveau thema van weergegeven opleidingsactiviteiten

ENTRUSTABLE PROFESSIONAL ACTIVITIES (EPA's)

uitwerking EPA's

I. Behandelen van patiënten op de poli

Gedurende de eerste 3 leerjaren kunnen de eerste beginselen van de poliklinische zorg op de polikliniek van het UMCG geleerd worden. omdat daar een continue supervisor op de polikliniek aanwezig is zonder eigen klinische taken. Middels directe supervisie en afnemen van KPB's en indirecte supervisie via controle van de brieven aan de huisarts wordt de ontwikkeling gevolgd. Bij voldoende ontwikkeling kan dan afwisselend ook poliklinische ervaring opgedaan kunnen worden in de periferie op locatie OZG. In het vierde jaar van de opleiding kan in de B-opleiding het bekwaamheidsniveau 4 van deze EPA gehaald worden. In het vijfde jaar kan verbreding van de poliklinische zorg geleerd worden door het zien van specifieke tertiaire ziektebeelden en verdieping van poliklinische zorg in een differentiatie stage.

II. Coördineren van de zorg rondom de opgenomen KNO-patiënt

In het eerste leerjaar wordt er een stage gelopen op de zaal A1VA hoofd-hals onder begeleiding van de Ziekenhuisarts en de Zaalsupervisor. Als deze stage naar tevredenheid is doorlopen of minder lang hoeft te worden ingevuld door eerder verworven competenties dan kan naar een volgende stage worden doorgestroomd. In de B-opleiding wordt onder begeleiding de zorg van opgenomen patiënten aangeleerd in een perifere setting.

III. Regievoeren bij chirurgische ingrepen

Gedurende de hele opleiding worden de chirurgische vaardigheden ontwikkeld en bijgehouden in de vaardighedenmatrix. Hierin kunnen de ESA's en de PV's worden bijgehouden. Door het regelmatig bijhouden van de bekwaamheidsverklaringen in het EPV zijn de vaardigheden van de individuele AIOS inzichtelijk voor de hele opleidingsgroep en kan gewerkt worden aan optimalisering van onderdelen van de chirurgische vaardigheden die nog aandacht behoeven. Door het landelijk EPV waarbij de academisch en perifere opleiders en AIOS in hetzelfde portfolio werken, is ook een goede overdracht van deze leercurve via de Quick scan van de ESA's mogelijk. In het vierde jaar van de opleiding kan in de B-opleiding het bekwaamheidsniveau 4 van deze EPA gehaald worden. In het vijfde jaar kan verbreding van het vakgebied geleerd worden door het verrichten van specifieke tertiaire chirurgie en verdieping van poliklinische en chirurgische vaardigheden in een differentiatiestage.

IV. Verlenen van spoedeisende zorg

Naast het uitvoeren van de dagelijkse praktijk zal de KNO-arts in staat worden geacht dienst te kunnen doen in een algemeen ziekenhuis. De AIOS zal de voorkomende acute tweedelijns problematiek op het niveau van een algemeen KNO-arts goed moeten beheersen. Daarvoor zal in het eerste leerjaar van de opleiding in de academische setting een stage Spoedpoli worden gevolgd onder directe supervisie van de polisupervisor. In deze stage zullen ook de consulten worden verricht

voor de patiënten die zijn opgenomen in het ziekenhuis. Een belangrijk onderdeel van de spoedeisende zorg is het verrichten van diensten in de academische setting. Hier komt in de loop van de opleiding bijzondere casuïstiek voorbij die bijdragend is voor het herkennen en snel kunnen behandelen van de acute zorg in de latere praktijk van de KNO-arts in de periferie. Daarom zal ook een deel van de diensten door de AIOS die in de B-kliniek zit in het UMCG worden gelopen, daar de expositie met tweedelijns (maar ook derdelijns) problematiek in de dienst omvangrijker is in het UMCG dan in de periferie. De afspraak is dat per jaar in de B-opleiding 4 van de diensten in het UMCG worden verricht en wel op een vrijdagavond aansluitend aan het opleidingsmoment in het UMCG. Op deze manier zal er geen compensatie nodig zijn voor de werktijden in het UMCG in de B-kliniek. Tijdens de eerste drie leerjaren en het differentiatiejaar zal er geen dienst gedaan worden op de KNO-kliniek locatie OZG.

V. Participeren in een multidisciplinair team

Gedurende de hele opleiding zal worden geparticipeerd in multidisciplinaire teams. Deels door deelname aan multidisciplinaire overleggen en deels door het deelname aan multidisciplinaire spreekuren. Er zijn verschillende multidisciplinaire teams in de academische setting zoals de werkgroep Hoofd-halsoncologie (HHWG, MDS), Schedelbasischirurgie (SBWG), Communicatieve Stoornissen KNO (CSK), CI-team, Schisisteam, Luchtwegteam, etc. Maar ook specifieke multidisciplinaire teams waar in de perifere setting aan deel genomen kan worden zoals Slaapsprekuren, Evenwichtspoli, etc.

PROFIELTHEMA'S

De inrichting van de profielthema's binnen het OOR N&O wordt individueel uitgewerkt. De competenties die zij willen vergaren kunnen ze opnemen in hun IOP bij de verschillende stages die ze doorlopen en registreren in het EPV. Met de inrichting van de profielen en met name bij de verdieping en specialisatie kan voldaan worden aan de uitwerking van zijn/haar specifieke leerdoelen, talent en creativiteit.

Basisprofiel

Alle AIOS zullen zich de basisvaardigheden van de profielthema's tijdens hun opleiding gedurende de eerste 3 jaarlagen eigen maken.

Verdiepingsprofiel

Tijdens de laatste twee jaar van de opleiding, dus tijdens de B-opleiding en in het Differentiatiejaar kan een vraagstuk worden uitgewerkt wat het eigen team, de eigen afdeling en de dagelijkse taken overstijgt. De focus ligt op de participatie en evaluatie.

Specialisatie (facultatief profiel)

De AIOS kan er voor kiezen zich te specialiseren op een niet-klinische taak of rol passend bij zijn/haar speciale belangstelling, bekwaamheid of ambitie. De invulling vindt plaats in overleg tussen AIOS en opleider. De focus ligt op innovatie van zorg en reflectie daarop. Omdat de meeste AIOS in het OOR N&O voor of tijdens hun opleiding een promotieonderzoek voltooien zal dit profiel meestal worden afgerond met een proefschrift.

DIFFERENTIATIESTAGES UMCG

Een differentiatiestage is bedoeld om - naast het versterken van de competenties verworven tijdens de basisjaren van de opleiding KNO-heelkunde - een opleidingsaccent aan te brengen. De KNO-opleiding kent de volgende differentiatiestages:

- I. Otologie
- II. Rhinologie
- III. Laryngologie
- IV. Hoofd-halschirurgie
- V. Slaapgerelateerde stoornissen, snurken en OSAS
- VI. Pediatrische KNO-heelkunde
- VII. Onderwijs, wetenschappelijk onderzoek

I. Differentiatie Otologie

Doelstelling

Deze stage beslaat een periode van 3 maanden onder directe supervisie van de Otologen. Deze periode is bedoeld om - naast het versterken van de competenties verworven tijdens de eerste vier jaar van de opleiding - een opleidingsaccent aan te brengen. Dit betreft het opdoen van extra kennis en vaardigheden in de thema's: audiologie/gehoorvalidatie; evenwichtsstoornissen; chronische otitis media; reconstructieve middenoorchirurgie; hersenzenuwen/schedelbasis.

Aan het eind van de stage toont de AIOS aan de poliklinische en chirurgische basiszorg betreffende otologische problematiek te beheersen.

Stagesupervisor

De stage zal vallen onder supervisie van de Otologen. Voorafgaand aan de stage zullen de (persoonlijke) leerdoelen besproken en aan het eind van de stage geëvalueerd worden.

Programma

Wordt in samenspraak met de stagesupervisor en de roosteraars gemaakt. Gestreefd wordt naar 4 dagdelen chirurgie per week (POK inbegrepen) en twee dagdelen OTO-poli. Verder participeren in otologische intakesprekken, schedelbasiswerkgroepen en otologie-audiologiewerkgroepen. Overige dagdelen worden met algemene KNO-heelkunde gevuld.

Kennis en vaardigheid

De AIOS

- heeft kennis van de chirurgische anatomie en beeldvorming van het os petrosum en de omgevende structuren
- heeft kennis van de juiste inzet en interpretatie van aanvullende audiologische en beeldvormende (differentiaal)diagnostiek
- heeft kennis van timing en toepasbaarheid van verschillende behandelmogelijkheden van chronische otitis media (COM) met en zonder cholesteatoom
- heeft kennis van de verschillende reconstructieve behandelingen (bij otosclerose, BAHA en elektrische middenoor- en binnenoarprothesen) en kan een afweging maken bij de indicatiestelling hiertoe
- bespreekt in teamverband de diagnostische resultaten van de meest voorkomende schedelbasispathologie in het licht van therapeutische mogelijkheden
- legt op adequate wijze de risico's uit van verschillende vormen van oorchirurgie en bespreekt alternatieven
- doet chirurgische vaardigheden op het gebied van sanerende en reconstructieve oorchirurgie op, onder beperkte supervisie
- zorgt voor de juiste verslaglegging o.a. in de vorm van een adequaat OK-verslag en correspondentie richting verwijzer en de huisarts.

Bekwaamheidsniveau (chirurgische) vaardigheden

Ingrepen Otologie	Einddoel (bekwaamheidsniveau)
Stapedotomie	1-2
Cochleaire implantatie	1-2
Oorschelpreconstructie	1-2
Overige ketenreconstructies	3-4
Posterieure tympanotomie	3
Verwijderen van cholesteatoom	3-4
Canaloplastiek verworven	2-3
Canaloplastiek congenitaal	1-2
Verkleining radicaalholte	3
Attico antrotomie	4
Myringoplastiek retroauriculair	4
Plaatsing BCD bij volwassenen	4
Plaatsing BCD bij kinderen	3
Mastoidectomie	5
Myringoplastiek endauraal	5
Meatoplastiek	5
Operaties aan het evenwichtsorgaan	1-2
Sluiten durale deffecten	1-2

Toetsing

OSATS betreffende een aantal van de volgende verrichtingen:

- Mastoidectomie
- Attico-antrotomie
- Posterieure tympanotomie
- Verwijderen van cholesteatoom
- Meatoplastiek, Canaloplastiek
- Myringoplastiek
- Ketenreconstructie

KPB's betreffende uit de leerdoelen voortkomende activiteiten, zoals:

- Interpretatie van diagnostische bevindingen (beeldvormend en audiologisch onderzoek)
- Bespreken van verschillende behandelmogelijkheden
- Bespreken operatieve risico's
- Postoperatieve visite
- Participatie in multidisciplinaire besprekingen
- Verslaglegging en correspondentie

Aan het eind van de stage zal een evaluatiegesprek plaatsvinden met de aangewezen supervisor

II. Differentiatie Rhinologie

Stagebeschrijving

Deze stage betreft één van de mogelijke differentiatierichtingen KNO en beslaat tenminste een periode van 3 maanden onder directe supervisie van de Rhinologen. De AIOS die het differentiële gedeelte heeft doorlopen, is voorbereid op een functie binnen een eventueel gedifferentieerde maatschap. Hij/zij is dan in staat de eventuele recidieven of complicaties van collega's te behandelen. Daarnaast heeft hij kennis van enkele specifieke ziektebeelden en behandelingen. In het differentiële gedeelte kan tevens dieper worden ingegaan op enkele specifieke afwijkingen zonder dat daarvoor meteen de chirurgische vaardigheid voor moet worden aangeleerd.

Stagesupervisor

De stage zal vallen onder supervisie van de Rhinologen. Voorafgaand aan de stage zullen de (persoonlijke) leerdoelen besproken en aan het eind van de stage geëvalueerd worden.

Programma

Het programma wordt in samenspraak met de stagesupervisor en de roosteraars gemaakt zoveel mogelijk rekening houdend met de heersend schema's en aanwezige AIOS. Gestreefd wordt naar 2 dagen chirurgie en 1 dag rhinologiepoli. Daarnaast participeren in rhinologieoperatie intake-moment, schedelbasiswerkgroep bespreking, schisisspreekuur en -bespreking, OSAS werkgroep en hypofyse-operaties. Overige dagdelen worden met algemene KNO heelkunde gevuld en is afhankelijk van het aanbod.

Leerdoelstellingen

Na in de basisopleiding o.a. geleerd te hebben diagnose en behandeling van oa. septumafwijkingen, neusscheefstand, polyposis nasi en chronische rhinosinusitis, volgt de differentiatie in rhinologie waarbij de technisch moeilijkere ingrepen aan bod komen, evenals de zogenaamde extended sinuschirurgie en endonasale schedelbasischirurgie, neusklepdysfunctie (pathologie en diverse behandelingen), rhinoplastieken, sinus sfenoidalis en frontalis (chirurgische anatomie), hypofysetumoren en dichten liquorlekken en eventueel nog uitgebreidere schedelbasischirurgie. Goedaardige en evt oncologische tumorchirurgie

Competenties (= benodigde vaardigheden)

- Heeft kennis van de chirurgische anatomie in van neus in het gelaat
- Heeft kennis van de symptomatologie van aandoeningen in de neus
- Is op de hoogte van de mogelijkheden van aanvullende diagnostiek en kan deze beoordelen (CT, MRI, lichtfoto's,)
- Is in staat om met navigatie bijholtechirurgie te verrichten
- Is in staat tot adequate beoordeling van in- en uitwendige neus
- Kan een behandelplan opstellen voor chronische rhinosinusitis, chronische rhinitis, in- en uitwendige neusdeviaties, inverted papilloom, voorste schedelbasispathologie
- Kan zelfstandig opereren aan het einde van het differentiatie jaar:
 - Septumcorrectie en her-septumcorrectie
 - Septumcorrectie via open benadering
 - FESS (inclusief sinus sfenoïdalis/frontalis)
 - Onder supervisie: Draf I/II/III, uitwendige sinus frontalis/ethmoidalis,transspenoidale sella benadering, endonasale verwijdering inverted papilloom (endonasale mediale maxillectomie, Denkerse holte, mucocele)
 - Onder supervisie: open rhinoplastiek
- Kan poliklinisch zelfstandig werken op specialistenniveau met aandachtsgebied rhinologie

III. Differentiatiestage Laryngologie/Luchtwegchirurgie

Stagebeschrijving

Het opdoen van extra kennis en vaardigheden in de thema's: foniatrie, laryngologie en luchtwegproblematiek bij volwassenen en kinderen.

Stagesupervisor

De stage zal vallen onder supervisie van de Laryngologen.

Voorafgaand aan de stage zullen de (persoonlijke) leerdoelen besproken en aan het eind geëvalueerd worden.

Programma

Participeren in de laryngologiepoli, in laryngologische- en luchtwegoperaties en in multidisciplinaire besprekingen. Het programma is afhankelijk van het aantal mede-vijfdejaars in dezelfde differentiatie en het aantal overige arts-assistenten in opleiding.

Doelstellingen

Het beheersen van de poliklinische en chirurgische basiszorg betreffende laryngologische en luchtweg gerelateerde problematiek.

Competenties

De AIOS

- heeft kennis van de chirurgische en functionele anatomie van de larynx en trachea
- beheerst vaardigheden voor beoordeling van stemstoornissen: indirecte laryngoscopie, flexibele laryngoscopie en laryngostroboscopie en dynamische en statische directe laryngoscopie, tracheoscopie en bronchoscopie onder algehele anaesthesie
- is in staat tot het maken van een goede differentiaaldiagnose en kan onderscheid maken tussen maligne en benigne aandoeningen
- heeft kennis van de verschillende behandelings- en begeleidingsmogelijkheden
- heeft kennis van de juiste inzet en interpretatie van aanvullende logopedische, endoscopische, beeldvormende en longfysiologische (differentiaal)diagnostiek
- kan de resultaten van het fonetogram en de VHI interpreteren
- heeft kennis van timing en toepasbaarheid van verschillende behandelmogelijkheden van dysfonie en (bovenste) luchtwegproblematiek
- heeft kennis van de verschillende chirurgische behandelingen en kan een afweging maken bij de indicatiestelling hiertoe
- onderhoudt een goede overlegstructuur met de logopedisten
- bespreekt in teamverband de diagnostische resultaten van de meest voorkomende laryngeale en (bovenste) luchtweg gerelateerde problematiek in het licht van therapeutische mogelijkheden
- legt op adequate wijze de risico's uit van verschillende vormen van laryngologische en (bovenste) luchtweg gerelateerde chirurgie en bespreekt alternatieven
- doet chirurgische vaardigheden op het gebied van laryngologische en (bovenste) luchtweg gerelateerde chirurgie, onder beperkte supervisie
- zorgt voor de juiste verslaglegging o.a. in de vorm van een adequaat OK-verslag en correspondentie richting verwijzer en de huisarts

Bekwaamheidsniveau (chirurgische) vaardigheden

Verrichtingen Laryngologie	Einddoel (bekwaamheidsniveau)
Diagnostische laryngotracheobronchoscopie	4
Verricht en interpreteert stroboscopisch onderzoek	4
Therapeutische microlaryngoscopie (fonochirurgie)	4
Therapeutische microlaryngoscopie (laryngomalacie)	2
Therapeutische microlaryngoscopie (Lichtenberger)	2
Therapeutische microlaryngoscopie (medialisatie)	3
Tracheotomie (kind)	3
Tracheotomie (volwassene)	5
Trachearesectie	2
Laryngotracheale resectie en reconstructive	1
Posterior cricoid split	1
Anterior cricoid split	1

Toetsing

- OSATS betreffende een aantal van de bovengenoemde verrichtingen:
- KPB's betreffende uit de bovengenoemde competenties.

Aan het eind van de stage zal een evaluatiegesprek plaatsvinden met de aangewezen supervisor.

IV. Differentiatie Hoofd-Halschirurgie

Doelstelling

Deze stage beslaat tenminste een periode van 4 maanden met een aanwezigheid van 4 dagen in de week. Deze periode is bedoeld om - naast het versterken van de competenties verworven tijdens de eerste vier jaar van de opleiding - een opleidingsaccent aan te brengen. Dit betreft het opdoen van extra kennis en vaardigheden in de thema's speekselklierchirurgie, halschirurgie, transorale laserchirurgie

Aan het eind van de stage toont de AIOS aan de poliklinische en chirurgische basiszorg betreffende hoofd-halschirurgische problematiek te beheersen en het multidisciplinaire aspect van hoofdhalsoncologie.

Stagesupervisor

De stage zal vallen onder supervisie van Oncologen.

Voorafgaand aan de stage zullen de (persoonlijke) leerdoelen besproken en aan het eind geëvalueerd worden.

Programma

Wordt in samenspraak met de stagesupervisor en de roosteraars gemaakt. Gestreefd wordt naar 4 dagdelen chirurgie per week. Verder participeren in oncologische intakesprekken, uitslagsprekken, bipten spreekuren en hoofd-halswerkgroepbesprekingen (inclusief voorbereiding). Eventueel kan ook een korte stage gelopen worden op de afdelingen radiotherapie, MKA en/of medische oncologie. Overige dagdelen worden met algemene KNO- heekunde gevuld.

Kennis en vaardigheid

De AIOS

- heeft kennis van de chirurgische hoofd-halsanatomie
- heeft kennis van de symptomatologie
- is op de hoogte van aanvullende diagnostiek en kan deze beoordelen (CT, MRI, PET)
- is op de hoogte van de TNM-stadiëring voor de verschillende lokalisaties
- herkent recidief tumorgroei dan wel een tweede primaire tumor
- heeft kennis van de indicaties voor radiotherapie en is op de hoogte van de bijwerkingen
- heeft kennis van de mogelijke behandelingen binnen de medische oncologie
- is op de hoogte van de risico's van roken en alcohol en voert een actief ontmoedigingsbeleid.

Bekwaamheidsniveau (chirurgische) vaardigheden

Ingrepen Oncologie en weke delen chirurgie	Einddoel (bekwaamheidsniveau)
Panendoscopie met beschrijving tumorproces	4-5
Partiële parotidectomie benigne tumor	2-3
Extirpatie glandula submandibularis	3
Excisie laterale halscyste	3
Excisie lymfklier (bijv. bij een verdenking NHL)	3-4
Tracheotomie	4
Biopteren dmv scoop met werkkanaal in lokaalanesthesie	4-5
Klieven Zenker divertikel	2
Microlarynx + laser	2
75% totale laryngectomie	2
50% van een halsklierdissectie regio I-V	2
Drainage halsabces	3

Toetsing

Toetsing zal plaatsvinden op de volgende wijze:

- OSATS betreffende een aantal van de bovengenoemde verrichtingen.
- Verscheidene KPB's over patiëntencasus op de oncologie-intake en uitslaggesprekken.
- Aan het eind van de stage zal een evaluatiegesprek plaatsvinden met de aangewezen supervisor (oncoloog).

V. Differentiatie Slaapgerelateerde stoornissen (In B-opleiding of OZG)

Doelstelling

Deze "stage" is bedoeld voor het opdoen van extra kennis en vaardigheden in de thema's:

- frequent voorkomende slaapgerelateerde stoornissen;
- zeldzame slaapgerelateerde stoornissen.

Aan het eind van de stage toont de AIOS aan dat hij/zij de poliklinische, klinische, multidisciplinaire en chirurgische basiszorg betreffende slaapgerelateerde stoornissen beheerst.

Stagesupervisor

De stage zal vallen onder supervisie van tweedelijns opleider.

Voorafgaand aan de stage zullen de (persoonlijke) leerdoelen besproken en aan het eind geëvalueerd worden.

Programma

Wordt in samenspraak met de stagesupervisor en de roosteraars gemaakt

De duur en tijdsbesteding van de stage wordt in overeenstemming met supervisor en AIOS ingedeeld.

Gestreefd wordt naar 50 dagen in jaar 2-5 (perifeer als academisch).

De AIOS participeert bij het slaapgerelateerde stoornissen spreekuur en in multidisciplinaire overlegmomenten.

Er wordt ervaring opgedaan bij respectievelijk de rhinoloog, longarts, neuroloog en anesthesiologie (slaapendoscopie) door dagdelen met deze specialismen mee te lopen.

De AIOS krijgt de gelegenheid zich, onder supervisie, (verder) te bekwamen in chirurgische vaardigheden voor slaapgerelateerde stoornissen.

Kennis en vaardigheden

De AIOS heeft kennis van

- heeft kennis van de chirurgische hoofd-halsanatomie
- heeft kennis van de symptomatologie
- is op de hoogte van aanvullende diagnostiek en kan deze beoordelen (CT, MRI)
- heeft kennis van de indicaties voor behandeling en voor en nadelen

Bekwaamheidsniveau (chirurgische) vaardigheden

Ingrepen Slaapgerelateerde stoornissen	Einddoel (bekwaamheidsniveau)
ATE	5
SC	5
CIR/Coblatie	5
slaapendoscopie	5
OSAS-team	5
Evt uitgebreide chirurgie (multilevel operatie)	3
Interpretatie polysomnografie	3
Aanmeten MRA	2

Toetsing

- OSATS/KPB's, zoals bijvoorbeeld KPB MDO slaapgerelateerde stoornissen.
- (Evaluatie)gesprek aan het begin en eind van de stage met de aangewezen supervisor.
- KPB
 - Deelname en inbreng in OSAS-team
 - Indicatie CPAP, MRA, Chirurgie
 - Bespreken lifestyle en behandelmogelijkheden met patient
 - Verslaglegging en correspondentie via EPIC/anders
- OSATS:
 - TE, ATE, CIR/Coblatie, SC, slaapendoscopie

VI. Differentiatie Pediatrische KNO-heelkunde

Doelstelling

Deze stage is bedoeld voor het opdoen van extra kennis en vaardigheden in de thema's:

- frequent voorkomende pediatrische keel- neus- oorheelkunde;
- zeldzame pediatrische keel- neus- oorheelkunde.

Aan het eind van de stage toont de AIOS aan dat hij/zij de poliklinische, klinische, multidisciplinaire en chirurgische basiszorg betreffende pediatrische KNO beheerst.

Stagesupervisor

De stage zal vallen onder supervisie van Laryngologen. Voorafgaand aan de stage zullen de (persoonlijke) leerdoelen besproken en aan het eind geëvalueerd worden.

Programma

Wordt in samenspraak met de stagesupervisor en de roosteraars gemaakt.

De duur en tijdsbesteding van de stage wordt in overeenstemming met supervisor en AIOS ingedeeld. Gestreefd wordt naar 50 dagen in het 5^e jaar; bijvoorbeeld 3 dagen per week gedurende 4 maanden, of 3 dagdelen per week gedurende 8 maanden.

De AIOS participeert bij het kinder-luchtweg spreekuur en in multidisciplinaire overlegmomenten. Er wordt ervaring opgedaan bij respectievelijk de kinder-logopedie, kinder-IC afdeling en/of NICU, kinder-anesthesiologie en kinder-plastische chirurgie (schisis, craniosynostose) door dagdelen met deze specialismen mee te lopen.

De AIOS krijgt de gelegenheid zich, onder supervisie, (verder) te bekwamen in chirurgische vaardigheden zoals scopieën, tracheotomie, MLS, etc..

Kennis en vaardigheden

De AIOS

- Heeft kennis van congenitale en verworven aandoeningen van de bovenste luchtwegen, functiestoornissen van de larynx, larynx/trachea-obstructie, OSAS, infecties.
- Heeft kennis van veel voorkomende syndromen (bv. Down, 22q11, CHARGE, CF).
- Diagnosticeert m.b.v. flexibele en starre endoscopie endoscopie en beoordeelt de ernst van de afwijkingen. Geeft goede voorlichting over soms onverwacht ernstige beloop van luchtwegaandoeningen (intubatie, tracheotomie, IC verblijf).
- Rol en/of regie in de multidisciplinaire aanpak (kinderarts-intensivist, anesthesist, OK, thoraxchirurg), en voorziet medebehandelaars en verwijzer van relevante informatie. Kennis en wetenschap heeft kennis van relevante literatuur/richtlijnen.
- Acute KNO: o.a. diagnostiek en behandeling ernstige dyspneu, corpus alienum.

Bekwaamheidsniveau (chirurgische) vaardigheden

Verrichtingen Pediatrische KNO	Einddoel (bekwaamheidsniveau)
Flexibele laryngo-tracheo-bronchoscopie	5
Starre laryngo-tracheo-bronchoscopie (therapeutisch)	5
Tracheotomie	3
MLS (b.v. larynx papillomatose)	5
Larynx/trachea reconstructie	1
Palatum-sluiting schisis	1-2
Mediane en laterale halscyste	2-3
Adenotomie	5
Tonsillectomie	5
Sanerende ooperatie	4
Trommelvliessluiting	4
FESS (polyposis nasi bij CF)	4

Toetsing

- OSATS/KPB's, zoals bijvoorbeeld KPB MDO kinder-IC, KPB acute situatie, KPB oudergesprek, KPB erslaglegging/correspondentie
- Evaluatiegesprek aan het eind van de stage met de aangewezen supervisor.

VII. Differentiatie Onderwijs, wetenschappelijk onderzoek

Doelstelling

Deze stage beslaat tenminste een intensieve periode van 4 maanden met een minimale aanwezigheid van 4 dagen in de week. Eigenlijk is de ontwikkeling van deze competenties verweven in de hele opleiding zeker als het een promotietraject betreft. Deze differentiatie periode is bedoeld om - naast het versterken van de competenties verworven tijdens de eerste vier jaar van de opleiding - een opleidingsaccent aan te brengen. Dit betreft het opdoen van extra kennis en vaardigheden in het onderwijs en/of de wetenschap.

De onderwijzer / wetenschapper is bij uitstek de KNO-arts die het vak wetenschappelijk verder wil brengen of de kennis binnen het vak goed wil kunnen overbrengen middels onderwijs.

Aan het eind van de stage toont de AIOS aan dat hij/zij het onderwijs geven goed beheerst of de wetenschap een warm hart toe draagt wat blijkt uit het afronden van een promotietraject.

Stagesupervisor

De stage zal vallen onder supervisie van het coördinerend stafflid.

Voorafgaand aan de stage zullen de (persoonlijke) leerdoelen besproken en aan het eind geëvalueerd worden.

Programma

Wordt in samenspraak met de stagesupervisor (onderwijs coördinator of promotor) en de roosteraars gemaakt.

Voorafgaand aan de stage zullen de (persoonlijke) leerdoelen besproken worden tijdens een IOP-gesprek. Aan het eind van de stage zal een evaluatiegesprek plaatsvinden.

Kennis en vaardigheden

De AIOS met differentiatie onderwijs

- Heeft kennis van onderwijskundige aspecten.
- Volgt Teach the Teacher cursussen.
- Heeft onder beperkte supervisie een onderwijsmodule voor verpleegkundigen, studenten, huisartsen of postacademisch onderwijs opgezet.

De AIOS met differentiatie wetenschap

- Heeft kennis van literatuur onderzoek.
- Heeft aantoonbaar analytisch vermogen ontwikkeld.
- Kan epidemiologische vraagstukken formuleren
- Kan statistiek adequaat toepassen
- Heeft onder supervisie een onderzoeksproject uitgevoerd.

Toetsing

- Verscheidene KPB's over onderwijsmomenten.
- Afronden van internationale wetenschappelijke peer reviewed publicaties (lieft gebundeld tot een proefschrift)
- Evaluatiegesprek aan het eind van de stage met de aangewezen supervisor.